

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1055/3-10-01/2014

Датум: 05.05. 2014. године

Б Е О Г Р А Д

ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2013. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ		Страница
Уводне напомене		5
1 Основни подаци о Институту		7
1.1 Правни статус		7
1.2 Делатност		7
1.3 Међународна сарадња		8
1.4 Унутрашња организација		8
1.5 Кадрови		10
1.6 Чланство у Институту		11
1.7 Органи и стручна тела		11
1.8 Финансирање		13
2 Доношење српских стандарда и сродних докумената и други послови у области стандардизације		15
2.1 Уопште о доношењу српских стандарда и сродних докумената		15
2.2 Редовне активности		16
2.3 Ванредне активности		37
3 Проблеми у реализацији програма рада и предлог мера за њихово решавање		39
4 Закључак		40

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Овај извештај изложен је у четири одељка. У првом одељку дати су основни подаци о Институту за стандардизацију Србије (даље у тексту: Институт) и његовим ресурсима са стањем на крају 2013. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. У трећем одељку су наведени најзначајнији проблеми са којима се Институт суочавао током реализације свог програма рада за 2013. годину, као и мере које се предлажу за њихово решавање, а у четвртом одељку дат је закључак.

У складу са чланом 35. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада, скупштини Института предлаже Управни одбор. Предлог овог извештаја је утврђен на 64. седници Управног одбора, која је одржана 11. априла 2014. године.

Овај извештај је усвојен на редовној седници скупштине Института која је одржана путем преписке (као дописна) у периоду од 16. априла до 05. маја 2014. године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 06/11), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр: 5–1208–00.

Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, одлуком о изменама и допунама оснивачког акта, Статутом и другим правним актима.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 23. децембра 2010. године („Службени гласник РС”, број 102/10).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији, односно чланом 10. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- 1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- 2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- 3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- 4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- 5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;
- 6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;
- 7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- 9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- 10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- 11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- 12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;
- 13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;

- 14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;
 - 15) промовише примену српских стандарда;
 - 16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.
- Послови наведени у тачкама 1), 2), 4), 8), 13), 14) и 15) претходног става односе се и на сродне документе (техничке спецификације, техничке извештаје, спецификације доступне јавности, упутства и сл.).

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO¹), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC²), у којој има статус пуноправног члана од 1953. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN³), у којем је има статус придруженог члана од 1. јануара 2008. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC⁴), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године.
- ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE⁵), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

У јуну 2011. године Институт је потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за стандарде у области телекомуникација (ETSI⁶) и у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Поред непосредног чланства у поменутим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који је Управни одбор донео на 38. седници, одржаној 1. јула 2011. године, као и његовим изменама и допунама које је Управни одбор донео на 51. седници, одржаној 25. јануара, и 55. седници, одржаној 17. јула 2013. године. Унутрашња организација Института шематски је приказана на сл. 1.1.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

1. Сектору за опште области стандардизације,
2. Сектору за електротехничку стандардизацију,
3. Сектору за информативно-издавачку делатност и
4. Сектору за заједничке послове;

у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора, као и у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, која је организациона јединица ван састава сектора.

¹ ISO = International Organization for Standardization

² IEC = International Electrotechnical Commission

³ CEN = Comité Européen de Normalisation

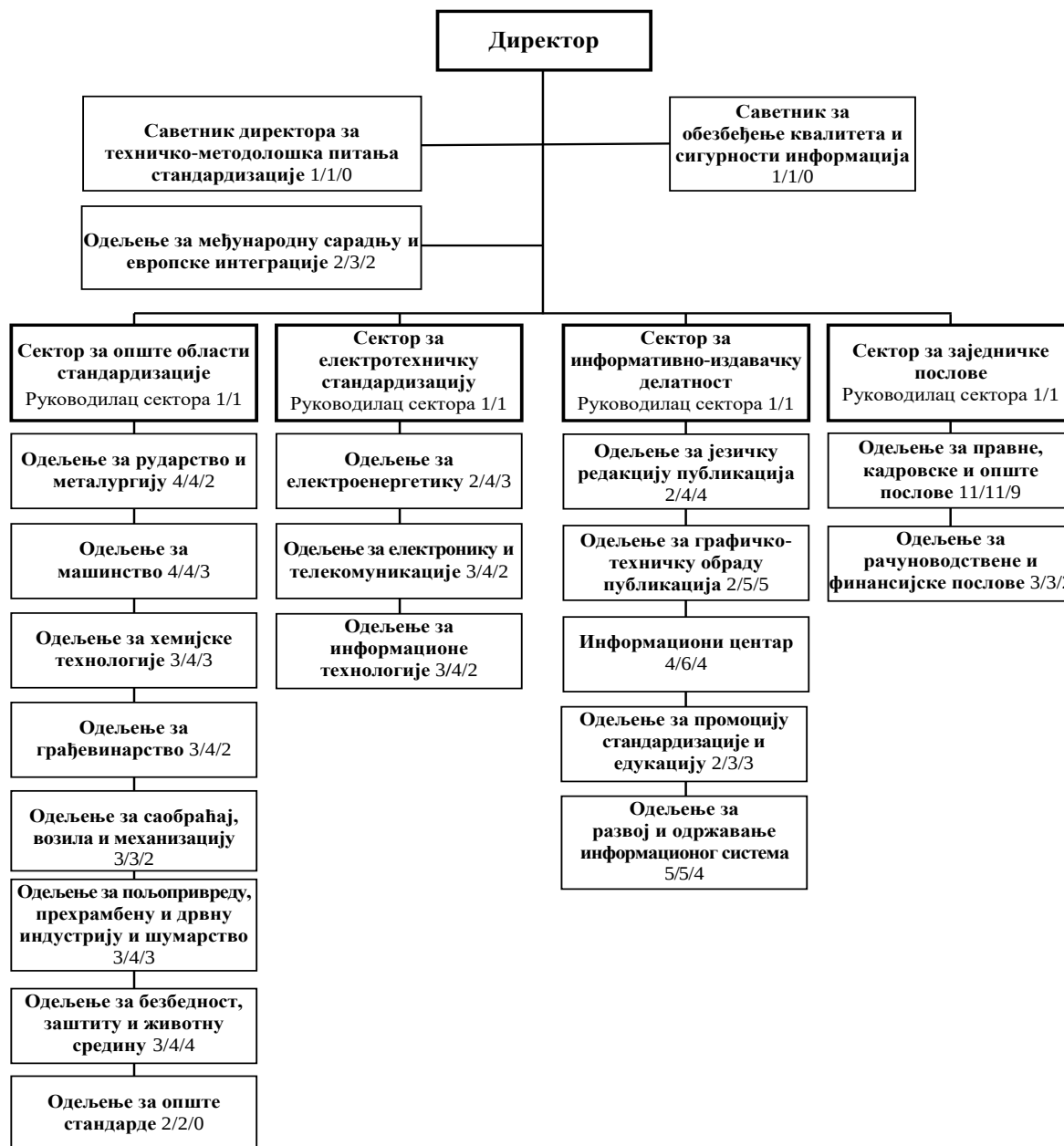
⁴ CENELEC = Comité Européen de Normalisation Electrotechnique

⁵ IECEE = IEC System for Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment

⁶ ETSI = European Telecommunication Standards Institute

За обављање послова из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које се захтева посебна стручност, самосталност и креативност у раду, предвиђена су два самостална извршилачка радна места ван сектора и одељења, и то радна места:

- саветника директора за техничко-методолошка питања стандардизације,
- саветника за интегрисани систем менаџмента – представника руководства за интегрисани систем менаџмента.

Сл. 1.1 – Шематски приказ унутрашње организације Института (у заградама је наведен број радних места, број предвиђених извршилаца и број постојећих извршилаца)

У Сектору за опште области стандардизације предвиђено је 30 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 20 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у осам унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за рударство и металургију,
2. Одељењу за машинство,
3. Одељењу за хемијске технологије,
4. Одељењу за грађевинарство,
5. Одељењу за саобраћај, возила и механизацију,

6. Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство,
7. Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину,
8. Одељењу за опште стандарде.

У Сектору за електротехничку стандардизацију предвиђено је 13 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је осам извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за електроенергетику,
2. Одељењу за електронику и телекомуникације и
3. Одељењу за информационе технологије.

У Сектору за информативно-издавачку делатност предвиђена су 24 извршиоца, укључујући руководиоца сектора, а запослен је 21 извршилац. Послови из делокруга овог сектора обављају се у пет унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за језичку редакцију публикација,
2. Одељењу за графичко-техничку обраду публикација,
3. Информационом центру (који се уподобљава одељењу),
4. Одељењу за промоцију стандардизације и едукацију, и
5. Одељењу за развој и одржавање информационог система.

У Сектору за заједничке послове предвиђено је 15 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 12 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у две унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за правне, кадровске и опште послове,
2. Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је 71 радно место (рачунајући и радно место директора), на која се распоређује укупно 88 извршилаца.

1.5 КАДРОВИ

На дан 1. јануара 2013. године Институт је имао 59 запослених (укључујући директора). У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године у радни однос је примљено 9 запослених, од којих 5 приправника. У истом периоду, двоје запослених је отишло у пензију, а две запослене су напустиле Институт, од којих једна приправница, тако да су на крају 2013. године у Институту била запослена 64 извршиоца, од којих 4 приправника. Институт је у 2013. години у потпуности остварио план кадрова, али је број запослених смањен са планираних 66 на 64, због тога што су две запослене напустиле Институт. Од 64 запослена, 46 је са високом стручном спремом (укључујући три магистра наука), два са вишом, а 16 са средњом стручном спремом (видети табелу 1.2).

Табела 1.2 - Структура запослених са високом стручном спремом (стање 31. децембра 2013. године)

Факултет	Број запослених
Машински	6
Електротехнички	7
Пољопривредни	4
Технолошко-металуршки	6
Хемијски	2
Природно-математички	2
Стоматолошки	1
Шумарски	1
Филолошки	6
Грађевински	2
Саобраћајни	2
Правни	2
Економски	2
Организационих наука	1
Факултет за медије и комуникације	1
Уметност	1
УКУПНО:	46

Важећим правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту је предвиђено укупно 71 радно место на које се може распоредити укупно 88 извршилаца. Према томе, 31. децембра 2013. године у Институту нису била попуњена радна места 22 извршиоца.

Поред тога, у 2013. години закључени су уговори о волонтирању са 5 волонтера.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуту и Правилнику о чланству Института.

Почасни чланови су истакнути појединци које је Скупштина Института именovala за почасне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов научно-истраживачки рад, значајан стручни рад, посебну подршку или други значајан допринос у вези са националном, европском или међународном стандардизацијом, односно делатношћу Института.

Заслужни чланови су истакнути појединци и организације из редова редовних чланова Института, које је Скупштина Института именovala за заслужне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов вишегодишњи плодотворан рад у органима и радним телима Института, односно европских или међународних организација за стандардизацију, или други допринос националној, европској или међународној стандардизацији.

На дан 31. децембра 2013. године, Институт је имао 77 редовних чланова (76 активних и једног члана чије чланство мирује).

1.7 ОРГАНИ И СТРУЧНА ТЕЛА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно шест) и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

Прва, конститутивна седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У 2013. години Скупштина је одржала две редовне седнице и то прву дописну од 15. до 30. априла, и другу, која је одржана 31. октобра.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара Скупштини. Управни одбор има председника и шест чланова. Три члана Управног одбора предлага Скупштина Института из редова чланова Института, три члана предлага оснивач Института, а једног члана предлага запослени у Институту из својих редова. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Управни одбор именован је решењем оснивача (Владе) од 13. децембра 2007. године.

У 2013. години, први састав Управног одбора је одржао седам седница, и то: 25. јануара (51. седницу), од 21. до 26. фебруара (52. седницу, која је одржана као дописна), 5. априла (53. седницу), 31. маја (54. седницу), 17. јула (55. седницу), од 5. до 12. септембра (56. седницу, која је одржана као дописна) и 11. октобра (57. седницу).

Након разрешења првог састава Управног одбора, нови састав именован је решењем Владе од 04. децембра 2013. године, па је дана 27.12.2013. године одржао две седнице, и то 58. - конститутивну и 59. седницу.

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и

пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године именовао директора Института.

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и стручних тела Института

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Једног члана Надзорног одбора предлаже скупштина Института из реда чланова Института, другог члана предлажу запослени у Институту из својих редова, а трећег члана предлаже оснивач. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа („Службени гласник РС”, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра 2011. године. У 2013. години одржано је шест седница, и то: 11. седница, 18. јануара 2013. године; 12. седница, 26. фебруара 2013. године; 13. седница, 22. маја 2013. године; 14. седница, 17. септембра 2013. године; 15. седница, 14. октобра 2013. године и 16. седница, 11. децембра 2013. године;

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе. Стручни савети усмеравају стручни рад техничких радних тела (комисија за стандарде, радних група и др.) у областима стандардизације за које су основани. Рад у стручним саветима је добровољан. Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор из редова признатих стручњака у области, односно областима за које је стручни савет образован. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору.

Од 4. јануара 2012. године у Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационе технологије и телекомуникација. Одлуком Управног одбора која је донета на 42. седници, одржаној путем преписке у периоду од 30. децембра 2011. до 4. јануара 2012. године, Стручни савет за стандардизацију у области оцењивања усаглашености престао је да постоји, а његове послове преузео је Стручни савет за опште области стандардизације. Стручни савети су образовани одлукама Управног одбора које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета именовани су одлукама које су донесене на 11. седници, одржаној 5. децембра 2008. године. Конститутивна, заједничка седница сва три стручна савета, у то време, одржана је 7. маја 2009. године.

У 2013. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је три редовне седнице и то: 26. фебруара, 3. јула и 12. септембра 2013. године као и две дописне седнице и то у периодима од 25. априла до 08. маја и од 18. до 25. децембра 2013. године. Стручни савет за стандардизацију у

областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је такође пет седница: 27. фебруара, дописну седницу у периоду од 22. априла до 30. априла, дописну седницу у периоду од 28. јуна до 01. јула, 18. септембра и 13. децембра.

Стручни рад Института у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати поткомисије, радне групе и друга стална и повремена радна тела.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У 2013. години у Институту је било 212 активних комисија за стандарде (167 у неелектротехничким и 45 у електротехничким областима стандардизације), које су одржале укупно 307 састанака.

У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору Института доношење српских стандарда и сродних докумената у областима стандардизације за које су образоване.

Рад у комисијама за стандарде је добровољан и заснива се на општим начелима стандардизације која су утврђена Законом о стандардизацији.

Начин рада и одлучивања комисија за стандарде, као и њихово образовање, реорганизовање и распуштање, ближе се уређују општим правилима која доноси Управни одбор Института.

1.8 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 11. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- наплатом чланарине;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- наплатом услуга,
- из буџета Републике Србије;

и из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, који садржи и финансијски план. Годишњи програм рада Институт доставља министарству надлежном за послове стандардизације (сада је то Министарство финансија и привреде) најкасније 1. новембра текуће године за наредну годину. Оснивач Института даје сагласност на годишњи програм рада, као и његове измене и допуне.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

Након доношења закона о буџету, ради усклађивања са висином средстава намењених за финансирање Института утврђених тим законом, Институт, по потреби, доноси измене и допуне годишњег програма рада.

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје међународне стандарде и сродне документе, као и стандарде и сродне документе других земаља. У складу са Статутом Института, Управни одбор доноси одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт.

У 2013. години Институт је при продаји стандарда и сродних докумената примењивао накнаде које су утврђене Одлуком о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о

висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 54/11) коју је донео Управни одбор на 38. седници одржаној 1. јула 2011. године. На 48. седници Управног одбора, одржаној 13. септембра 2012. године, донета је Одлука изменама и допунама одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 91/12), којом је висина накнада за продају стандарда увећана за око 15 %, док висина накнада за услуге које пружа Институт није промењена. Сагласно Закону о буџетском систему, на ову одлуку прибављена је сагласност Министарства финансија и привреде, бр: 401-00-665/2013-33 од 29. марта 2013. године.

Продаја међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља врши се на исти начин као и продаја српских стандарда и сродних докумената, осим што се при продаји тих публикација примењују каталожке цене њихових издавача, које се прерачунавају у динаре.

Чланарина у Институту утврђује се одлуком Управног одбора за сваку календарску годину. У складу са том одлуком, висина чланарине за 2013. годину остала је једнака висини чланарине за 2012. годину. Нажалост, упркос чињеници да висина чланарине није превисока и није мењана од 2007. године, од 76 активних чланова Института, до 31. децембра 2013. године чланарину за прошлу годину није платило 9 чланова.

На финансијско-материјално пословање Института примењују се одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09.....108/13) и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 124/12), као и подзаконских аката за њихово спровођење.

На основу мишљења Министарства финансија – Сектора за фискални систем од 18. фебруара 2008. године, Институт није обвезник плаћања пореза на додату вредност (ПДВ) за послове из свог делокруга.

Табела 1.3. – Упоредни преглед остварених прихода Института у 2012. и у 2013. години

Број конта	Опис	Година		Индекс (4/3)
		2012.	2013.	
1	2	3	4	5
791111	Приходи из буџета	76.786.549	76.857.625	100
742321 1	Чланарина	3.025.000	3.471.500	115
742321 2	Приходи од продаје српских стандарда и информационих услуга	21.282.947	24.179.186	114
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.055.820	3.604.419	118
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	255.953	269.910	105
742321 8	Приходи од семинара	898.875	1.496.767	167
742321 9	Приходи од WPMI - сертификата	40.000	40.000	100
742321 T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	13.500	–
742121	Приходи од споредне продаје добара и услуга	31.800	2.250	7
732121	Текуће донације од међународних организација	254.289	693.984	273
822121	Примања од продаје залиха	288.998	285.336	99
Укупно сопствени приходи од продаје добара и услуга		29.133.682	34.067.249	117

Табела 1.4 – Упоредни приказ броја продатих стандарда и процента повећања броја продатих стандарда по годинама у периоду од 2010. до 2013. године

Опис	Година			
	2010.	2011.	2012.	2013.
Број продатих стандарда – укупно	5.970	9.451	10.271	9.990
Просечан број продатих стандарда – месечно	498	788	856	833
Просечан број продатих стандарда – по радном дану	23	36	39	38
Повећање броја продатих стандарда у односу на претходну годину [у %]	–	58,3	1,1	-1

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

Српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института, која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију (ISO и IEC, односно CEN и CENELEC), као и са Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

У складу са чланом 12. Закона о стандардизацији, као основа за доношење српских стандарда и сродних докумената користе се, по правилу, међународни стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни документ или је важећи међународни документ неодговарајући, као основа се могу користити европски документи или национални документи других држава.

У складу са чланом 13. Закона о стандардизацији и чланом 53. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, доношење и повлачење (стављање ван снаге) српских стандарда и сродних докумената проглашава се одговарајућим решењем директора Института, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, тај стандард или сродни документ постаје доступан јавности, у штампаном или електронском облику, а даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ повучен, тај стандард или сродни документ остаје доступан јавности у стандардотеци Информационог центра Института.

Институт у свом гласилу објављује обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за сродни документ, као и обавештење о стављању стандарда, односно сродног документа на јавну расправу.

У складу са чланом 15. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују на српском језику, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма. Изузетно, када се као основа за доношење српског стандарда или сродног документа користи међународни, европски или национални стандард друге државе, односно сродни документ, српски стандард или сродни документ може бити објављен на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију (енглеском, француском или немачком језику). У складу са интерним правилима Института, у таквим случајевима српски стандарди и сродни документи објављују се на енглеском језику, и то методом проглашавања и методом прештампавања.

Према члану 17. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис.

При доношењу годишњих програма рада Института и годишњих планова доношења српских стандарда и сродних докумената у обзир се узимају два најзначајнија приоритета политике економских односа Републике Србије са иностранством и то ☐ приступање Светској трговинској организацији (СТО) и чланство у Европској унији (ЕУ), као и испуњавање обавеза које проистичу из Споразума о слободној трговини у централној Европи (CEFTA⁷) и других регионалних иницијатива од интереса за Републику Србију.

Обавезе у вези са поменутиим интеграцијама укључују и стандардизацију, која у процесу приступања СТО и ЕУ треба да допринесе постепеном смањењу техничких препрека у трговини између Републике Србије и других земаља, да би у моменту приступања тим организацијама препреке биле уклоњене.

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, потписан је 30. априла 2008. године у Луксембургу. Између осталог, тим споразумом се ствара зона слободне трговине између Републике Србије и ЕУ у прелазном периоду од шест година. Поред тога, тим споразумом предвиђена је и

⁷ CEFTA = Central Europe Free Trade Agreement

обавеза Републике Србије да у договореним роковима усклади домаће законодавство са прописима који спадају у правне тековине Европских заједница, у чему стандардизација има значајну улогу.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у ЕУ, стратешки циљ Института у периоду од 2008. до 2012. године био је да се изврши усаглашавање (хармонизовање) српских стандарда са европским стандардима (EN) и хармонизационим документима (HD), тј. да се преузме најмање 80 % свих европских стандарда и хармонизационих докумената у збирку српских стандарда, и истовремено изврши повлачење њима супротстављених српских стандарди⁸ за исте предмете стандардизације, што је Институт и остварио до краја 2012. године. Поред тога, при томе је потребно идентификовати и важеће техничке и друге прописе који спречавају ефективну примену преузетих европских стандарда.

У складу са приоритетом националне стандардизације да се убрза преузимање и повећа број примењених европских стандарда, као и у складу са циљем да се испуне услови који ће Институту омогућити да стекне статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију, од 2007. године све комисије за стандарде су истовремено и организовано започеле процес интензивног усаглашавања припадајућих српских стандарда са одговарајућим европским стандардима и хармонизационим документима.

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2013. године Институт је објавио 21 925 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди, односно сродни европски документи, и то 15 395 публикација које је објавио CEN (у неелектротехничким областима), 6 157 публикација које је објавио CENELEC (у електротехничким областима) и 373 публикација које је објавио ETSI (у области телекомуникација). У истом периоду Институт је повукао 11 217 раније објављених српских стандарда и сродних докумената који су били у супротности (конфлику) са преузетим европским или застарели и нерелевантни, као и у међувремену повучене европске стандарде. Другим речима, до 31. децембра 2013. године Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 93,5 % свих европских стандарда за које је до тада истекао рок за објављивање на националном нивоу, укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући исправке (коригендуме). Тачније, Институт је преузео 91,84 % свих европских стандарда које је објавио CEN, међу којима је 92,78 % хармонизованих европских стандарда, као и 93,92 % европских стандарда које је објавио CENELEC, међу којима је 94,95 % хармонизованих европских стандарда.

При преузимању су коришћене углавном (1) *метода проглашавања* и (2) *метода прештампавања*, док је (3) *метода превођења на српски језик* коришћена најмање јер је њена примена зависила искључиво од спремности заинтересованих страна да у превођење стандарда добровољно инвестирају потребна средства и/или рад својих стручњака.

2.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Доношење српских стандарда и сродних докумената

У 2013. години Институт је објавио 3 325 српских стандарда и сродних докумената, а истовремено је повучен 2 071 српски стандард и сродни документ. Од 3 325 објављених стандарда и сродних докумената, 176 је објављено на српском, а 3 149 на енглеском језику.

Поред тога, у 2013. години су израђена 2 309 нацрта стандарда и сродних докумената, од којих 210 на српском и 2 099 на енглеском језику, као и 2 652 дефинитивних текстова нацрта стандарда, од којих 220 на српском и 2 432 на енглеском језику.

Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2013. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2013. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 2 798 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2013. години, 139 комисија за стандарде одржале су укупно 307 састанака.

⁸ Под супротстављеним српским стандардом подразумева се српски стандард који садржи захтеве чије испуњење не обезбеђује истовремено испуњење захтева, тј. усаглашеност са захтевима одговарајућег европског стандарда за исти предмет, и обрнуто.

Табела 2.1 – Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2013. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	328	210	2.097	2.099	2.425	2.309
Дефинитивни текст нацрта стандарда	333	220	2.290	2.432	2.623	2.652
Стандард	300	176	2.369	3.149	2.669	3.325

Из упоредног прегледа података у табели 1 може се видети да је у 2013. години објављено више стандарда и сродних докумената него што је било планирано, као и да је израђено више дефинитивних текстова нацрта стандарда него што је било планирано. Из истог прегледа података, као и из података у прилогу 2 овог извештаја може се видети да је у 2013. години објављено мање стандарда и сродних докумената на српском језику него што је било планирано, а такође да је мање израђено нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда на српском језику него што је било планирано. Такође, може се видети да је реализација стандарда на енглеском језику већа у односу на планирану и то по свим планским категоријама.

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2013. годину на енглеском језику остварен и пребачен по свим категоријама и ставкама плана, а да на српском језику план није испуњен. На крају, из прилога овог извештаја може се закључити и да је већина одељења (организационих јединица Института) не само испунила, већ и пребацила своје планове доношења српских стандарда.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2013. години израђено је 1 702 нацрта (193 на српском и 1 509 на енглеском језику) и 2 051 дефинитивних текстова нацрта стандарда (202 на српском и 1 849 на енглеском језику), а објављено је 2 597 стандарда и сродних докумената (151 на српском и 2 446 на енглеском језику).

У области *рударства и металургије* израђено је 106 нацрта (29 на српском и 77 на енглеском језику) и 173 дефинитивна текста нацрта стандарда (33 на српском и 140 на енглеском језику), а објављено је 154 стандарда и сродних докумената (21 на српском и 133 на енглеском језику).

У области *машинства* укупно је израђено 178 нацрта (28 на српском и 150 на енглеском језику) и 177 дефинитивних текстова нацрта стандарда (29 на српском и 148 на енглеском језику), а објављено је 258 стандарда и сродних докумената (23 на српском и 235 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија* израђена су 301 нацрта (24 на српском и 277 на енглеском језику) и 207 дефинитивна текста нацрта стандарда (23 на српском и 184 на енглеском језику), а објављено је 327 стандарда и сродних докумената (12 на српском и 315 на енглеском језику).

У области *грађевинарства* израђено је 186 нацрта (32 на српском и 154 на енглеском језику) и 185 дефинитивна текста нацрта стандарда (31 на српском и 154 на енглеском језику), а објављено је 196 стандарда и сродних докумената (38 на српском и 158 на енглеском језику).

У области *саобраћаја, возила и механизације* израђена су 412 нацрта (31 на српском и 381 на енглеском језику) и 722 дефинитивна текста нацрта стандарда (33 на српском и 689 на енглеском језику), а објављена су 840 стандарда и сродна документа (13 на српском и 827 на енглеском језику).

У области *пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства* израђена су 270 нацрта (20 на српском и 250 на енглеском језику) и 292 дефинитивна текста нацрта стандарда (15 на српском и 277 на енглеском језику), а објављено је 326 стандарда и сродних докумената (15 на српском и 311 на енглеском језику).

У области *безбедности, заштите и животне средине* израђено је 237 нацрта (29 на српском и 208 на енглеском језику) и 279 дефинитивних текстова нацрта стандарда (38 на српском и 241 на енглеском језику), а објављено је 480 стандарда и сродних докумената (29 на српском и 451 на енглеском језику).

У области *општих стандарда* израђено је 12 нацрта, 16 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је 16 стандарда и сродних докумената на енглеском језику. Ти стандарди се односе на информације и документацију (библиотекарство и архивистика) док су стандарди који се односе на ово одељење у овом извештају сврстани у Одељење за безбедност, заштиту и животну средину због секретара комисија за стандарде који воде ове комисије.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2013. години 108 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 254 састанака.

Од укупно 740 техничких радних тела ISO-а (227 техничких комитета и 513 поткомитета), закључно са 31. децембром 2013. године, одговарајуће комисије за стандарде прате рад укупно 478 тела, при чему у 44 тела имају статус „Р” члана (тј. учесника, енгл. *participant*), а у 434 тела статус „О” члана (тј. посматрача, енгл. *observer*). Испуњавајући своје обавезе „Р” чланова, у 2013. години комисије за стандарде гласале су о 400 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/FDIS, ISO/DIS, ISO/CD, CIB, NP, SR). Проценат гласања у 2013. години износи 100 %.

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима електроенергетике, електронике, телекомуникација и информационих технологија, у 2013. године израђено је 607 нацрта (17 на српском и 590 на енглеском језику) и 601 дефинитивна текста нацрта стандарда (18 на српском и 583 на енглеском језику), а објављено је 728 стандарда и сродних докумената (25 на српском и 703 на енглеском језику).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2013. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената	Број „Службеног гласника Републике Србије”
		На српском	На енглеском	Укупно		
Јануар	322/49-51-02/2013 од 28. јануара 2013. год	7	465	472	527	11/13
Фебруар	852/60-51-02/2013 од 28. фебруара 2013. год.	15	456	471	492	21/13
Март	1087/44-51-02/2013 од 20. марта 2013. год.	12	397	409	83	27/13
Април	1483/67-51-02/2013 од 26. априла 2013. год.	7	249	256	197	40/13
Мај	1800/44-51-02/2013 од 31. маја 2013. год.	2	192	194	101	50/13
Јун	1966/22-51-02/2013 од 24. јуна 2013. год.	16	175	191	36	56/13
Јул	3892/35-51-02/2013 од 31. јула 2013. год.	12	282	294	197	69/13
Август	2455/36-51-02/2013 од 27. августа 2013. год.	20	143	163	42	79/13
Септембар	2706/24-51-02/2013 од 23. септембра 2013. год.	11	87	98	70	88/13
Октобар	3072/44-51-02/2013 од 31. октобра 2013. год.	24	179	203	143	98/13
Новембар	3325/40-51-02/2013 од 29. новембра 2013. год.	21	188	209	54	106/13
Децембар	3517/30-51-02/2013 од 20. децембра 2013. год.	11	276	287	129	115/13
УКУПНО:		158¹	3089²	3247³	2071	

¹ На овај број треба додати 18 исправки.

² На овај број треба додати 60 исправки.

³ На овај број треба додати 78 исправки.

У области *електроенергетике* израђена су 190 нацрта (7 на српском и 183 на енглеском језику) и 193 дефинитивних текстова нацрта стандарда (9 на српском и 184 на енглеском језику), а објављено је 270 стандарда и сродних докумената (17 на српском и 253 на енглеском језику).

У области *електронике и телекомуникација* израђено је 260 нацрта (7 на српском и 253 на енглеском језику) и 221 дефинитивна текста нацрта стандарда (5 на српском и 216 на енглеском језику), а објављено је 258 стандарда и сродних докумената (5 на српском и 253 на енглеском језику).

У области *информационих технологија* израђена су 157 нацрта (3 на српском и 154 на енглеском језику) и 187 дефинитивних текстова нацрта стандарда (4 на српском и 183 на енглеском језику), а објављена су 200 стандарда и сродна документа (3 на српском и 197 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2013. години 31 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 53 састанака.

На међународном плану, у 2013. години гласано је о укупно 263 документа које су припремили технички комитети и поткомитети Међународне електротехничке комисије (ИЕС) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. *participant*) или статус „О” члана тј. посматрача (енгл. *observer*). Од укупно 263 гласања, 92 су се односила на дефинитивне нацрте међународних стандарда (FDIS), 122 на нацрте међународних стандарда које су технички комитети ставили на гласање (CDV) и 49 на нове пројекте (NP). Проценат гласања о ИЕС стандардима и радним докуменатима у 2013. години износи 100 %. Од укупно 178 техничких радних тела ИЕС-а (97 техничких комитета и 81 поткомитет), одговарајуће комисије за стандарде у 59 тела имају статус „Р” члана, у 91 тела статус „О” члана, тј. посматрача, а нису се изјасниле о статусу у преосталих 28 тела.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним), морају да се редовно преиспитују и одржавају (ажурирају), да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Због енормног повећања интензитета рада од 2007. године и тежње да се у потпуности реализују годишњи планови доношења стандарда и сродних докумената, пре свега када је реч о преузимању европских стандарда, преиспитивање раније објављених стандарда до 2011. године вршено је у мери у којој је то било могуће. Међутим, посебним Планом преиспитивања српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину било је предвиђено ванредно преиспитивање 6 906 српских стандарда и сродних докумената да би се из целокупног фонда националних стандарда и сродних докумената искључили сви они који су у супротности са европским стандардима.

У 2013. години настављено је редовно преиспитивање стандарда. Као резултат редовног преиспитивања у 2013. години повучен је укупно 2.071 стандард.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). Потреба за тумачењем српских стандарда може да произађе, на пример, из контекста судског поступка, када настане спор у вези са извршавањем обавеза из уговора две уговорне стране или када се српски стандард користи за доказивање завољавајућег квалитета производа, процеса или услуга.

У 2013. години Институт је издао 25 тумачења у вези са српским стандардима, и то 20 у општим областима и пет у електротехничким областима стандардизације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2014. годину

Као национална организација за стандардизацију која је добровољно прихватила Кодекс добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, Институт је, као и сваке друге године, имао обавезу да припреми план доношења српских стандарда и сродних докумената за наредну годину и достави га заједничком информационом центру ISO-а и ИЕС-а у Женеви.

Према члану 22. став 1. тачка 3) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина, на предлог управног одбора Института. Овај план објављује се на интернет страници Института. Скупштина Института може овластити управни одбор да између две редовне седнице скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2014. годину утврђен је на 57. седници управног одбора Института, која је одржана 11. октобра 2013. године, и постављен је на Интернет-презентацију Института 14. октобра исте године како би био доступан члановима и оснивачу Института пре одржавања редовне седнице Скупштине. На предлог Управног одбора, овај план донесен је на редовној седници скупштине Института која је одржана 31. октобра 2013. године.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2013. годину

Једна од редовних издавачких активности Института јесте и припрема Каталога српских стандарда и сродних докумената, који се објављује почетком сваке године и редовно ажурира и допуњава стандардима и сродним документима које је Институт објавио у претходној години. Тако каталог за 2013. годину садржи документе објављене у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2012. године и корисницима је био на располагању од марта 2013. године.

Каталог се већ низ година објављује искључиво у електронском облику, на компакт-дискетима. Разлог за то је пре свега смањење трошкова израде и времена потребног за његову припрему с обзиром на то да је каталог пре свега намењен размени оваквих публикација са осталим националним телима за стандардизацију, затим као бесплатна публикација која се доставља члановима Института, а занемарљив број одлази у продају на захтев корисника (од успостављања нове интернет странице Института, на којој се у сваком тренутку могу добити информације о свим стандардима и сродним документима на којима се ради или је рад на њима завршен, тај број се из године у годину смањује).

Каталог се припрема као директан испис из система за обраду података о стандардима и сродним документима. У току 2013. године припремљена је нова верзија ове електронске публикације, која корисницима омогућава претрагу или према међународној класификацији стандарда или према ознаци и наслову стандарда и сродног документа, односно према критеријумима који су се најчешће користили за претрагу преко интернет-презентације Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Издавање посебних публикација

Основни принцип којим се Институт руководи приликом објављивања збирке стандарда и других публикација јесте, пре свега, анализа потреба домаће јавности, односно потенцијалних корисника посебних издања Института, с једне стране, а са друге, то је подизање нивоа информисаности корисника стандарда о актуелним дешавањима у међународној и европској, односно националној стандардизацији. Посредно, од ове активности очекује се и повећање сопствених прихода Института.

У 2013. години било је планирано објављивање збирке стандарда из области електричних инсталација ниског напона, затим речника термина из области система менаџмента, као и различитих информативних брошура којима би се популаризовали стандарди из појединих области од интереса за шири круг корисника и стандардизација уопште. Четири књиге поменуте збирке стандарда из области електричних инсталација ниског напона су комплетно припремљене за штампу (у другој половини године допуњене су и новоиздатим изменама европских стандарда који су саставни део збирке) и њихово објављивање било је предвиђено за септембар месец 2013. године, када се очекивало и доношење правилника из ове области. С обзиром на то да је доношење правилника одложено, померено је и објављивање ове збирке стандарда јер је основна намера била да се збирка појави непосредно пред објављивање правилника и на тај начин корисницима омогући да све што је потребно за примену правилника имају на једном месту и по приступачнијим ценама. Речник термина из области система менаџмента такође је припремљен за штампу, али је његово објављивање одложено за следећу годину јер је у току израде речника одлучено да се прошири терминима из области оцењивања усаглашености. Од планираних информативних материјала штампан је само постер којим је обележен Светски дан стандарда – 14. октобар, који је прослеђен на неколико десетина адреса са позивом на учлањење у Институт.

Иако нису намењене за штампу, треба поменути да је у току 2013. године припремљен и низ публикација које представљају преводе европских упутстава, правила и промотивних брошура. Неке од њих су намењене широј јавности, преко интернет странице Института (CEN/CENELEC Guide 1, CEN/CENELEC Guide 2, CENELEC Guide 3, публикација посвећена укључивању малих и средњих предузећа у процес стандардизације), а остале се користе у свакодневном раду Института (CEN/CENELEC Guide 10, CEN/CENELEC Guide 20, EU Regulation 1025/2012).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима и сродним документима била је најважнији информатички ресурс Института и, уопште, српске националне стандардизације, до успостављања новог информационог система, реализованог у оквиру пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Сви подаци из постојеће библиографске базе инкорпорирани су у нови систем и њихова даља обрада и употпуњавање врше се искључиво у новом систему.

У другој половини 2013. године, тачније када је поново успостављена сарадња са ауторима система за обраду података о стандардима, извршена су побољшања система за којима се указала потреба током његовог коришћења у претходном периоду (између осталог, редовно ажурирање података из база међународних и европских организација за стандардизацију који су саставни део система и који омогућавају ажурно праћење свих фаза у развоју међународних и европских стандарда и сродних докумената и самим тим олакшавају процес доношења српских стандарда и сродних докумената, као и олакшану припрему службеног гласила Института, затим повезивање са базом Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI), отварање могућности за достављање примедба на нацрте српских стандарда који су на јавној расправи преко интернет-презентације Института, једноставнији начин израде докумената који се генеришу приликом продаје стандарда и сродних докумената итд.).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Издавање службеног гласила Института

Пошто је рад Института јаван, подаци о његовом раду и резултатима рада морају бити доступни јавности путем службеног гласила и интернет-странице Института. Поред тога, на основу Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да у свом службеном гласилу објављује обавештења о покретању поступка за доношење српских стандарда и сродних докумената, о њиховом стављању на јавну расправу, као и обавештења о њиховом објављивању, односно повлачењу.

Службено гласило Института „ИСС информације” садржи информације у вези са објављеним и повученим српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну расправу, покретањем поступка преиспитивања и резултатима преиспитивања српских стандарда и сродних докумената и оснивањем комисија за стандарде. Гласило се објављује једанпут месечно, последњег дана у месецу, и то само у електронском облику, на интернет-страници Института. У 2013. години објављено је дванаест бројева овог гласила.

Као што је и планирано, службено гласило Института је од првог броја објављеног у 2013. години обogaћено новим садржајима. Наиме, као редовне рубрике корисницима су понуђене информације о раду европских организација за стандардизацију CEN, CENELEC и ETSI, као и међународних организација за стандардизацију ISO и IEC, и то о стандардима и сродним документима које су ове организације објавиле и радним документима који се налазе на јавној расправи. Истовремено са увођењем нових садржаја ово гласило је добило и нови визуелни облик.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 9: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2013. године активности у вези са базом стандардизованих термина биле су пре свега усмерене на унос термина из српских стандарда из области система менаџмента и оцењивања усаглашености, са циљем да се објави терминолошки речник из поменутих области. Унето је 760 нових термина и прегледано и терминолошки обрађено преко 900 термина. До краја 2013. године припремљена је прва верзија речника, а његово објављивање очекује се у току 2014. године. Такође, да би се олакшала употреба терминолошке базе, Одељење за развој и одржавање информационог система израдило је базу у новом програму, Visual Studio (досадашња база била је у Access-у), и она је постављена на локалну мрежу Института да би се током примене базе отклонили евентуални недостаци.

У сарадњи са Сектором за електротехничку стандардизацију извршени су унос и обрада преко хиљаду термина из седам свезака Међународног електротехничког речника, и то из следећих области: обртне машине, уземљење и заштита од електричног удара, електроинсталациони прибор, примарне и секундарне ћелије и батерије, електричне инсталације, енергетски трансформатори и пригушнице и електрични уређаји за експлозивну атмосферу. Термини из области обртних машина половином године били су јавно доступни на сајту ИЕС-а, у рубрици „Електропедија”, а термини из осталих области појавиће се на истом сајту почетком 2014. године.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2013. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију, које обухватају:

Међународна организација за стандардизацију (ISO): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана ISO, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних стандарда; администрирање и ажурирање Глобалног директоријума ISO у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада, на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним секретаријатом у Женеви; контакти са Централним секретаријатом и секретаријатима техничких комитета/ поткомитета које воде поједине земље чланови ISO; праћење и примена докумената Савета ISO и Одбора за управљање техничким пословима; припреме за учешће у раду Генералне скупштине ISO и комитета DEVCO, COPOLCO и CASCO, координација сарадње са техничким комитетима и др.

Међународна електротехничка комисија (IEC): редовни послови пуноправног члана IEC, нпр. гласање на нацрте међународних стандарда; контакти с Централним бироом IEC; праћење и примена статутарних докумената Савета IEC, Одбора за менаџмент стандардизацијом и Одбора за менаџмент сертификацијом; припреме за учешће у раду Генералног заседања IEC, и др.; пословима у вези са учешћем Института у међународним системима и шемама за оцењивања усаглашености електротехничких производа са захтевима IEC стандарда (IECEE – CB Scheme).

Европски комитет за стандардизацију (CEN): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације (дозволе за преузимање, достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CEN и CENELEC Менаџмент-центру – CCMC); праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CEN; контакти с CCMC-ом, и др.

Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације; достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CCMC-у; праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CENELEC; контакти са CCMC -ом и др.

Европски институт за стандарде у области телекомуникације (ETSI): Са преузимањем функције „ETSI-јеве националне организације за стандардизацију” од Републичке агенције за електронске комуникације (РАТЕЛ), Институт је преузео и следећа права и обавезе: поштовање начела мировања (енгл. standstill); организовање јавне дискусије у нашој земљи о сваком новом ETSI-јевом стандарду, када је то потребно; утврђивање националног става за гласање и/или достављање примедби на ETSI-јеве стандарде према утврђеној процедури; преузимање европских стандарда као српских, као и повлачење свих објављених српских стандарда који су у супротности са преузетим европским стандардима.

Активности у вези са пет претходно наведених међународних и европских организација обухватају и редовну кореспонденцију са њима, са појединим националним организацијама за стандардизацију члановима тих организација, са секретаријатима техничких комитета и поткомитета тих организација, као и са секретаријатима и радним телима неких других међународних и регионалних организација.

Послови међународне сарадње се једним делом реализују самостално, у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, а другим делом кроз тимски рад са представницима других организационих јединица Института. Послови који су реализовани тимским радом у Институту односили су се на активности у вези са: а) учешћем представника Института у међународној шеми за оцењивање усаглашености електротехничких уређаја IECEE/CB; и б) обављањем функције Контактне тачке FAO/WHO Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи.

Поред свега наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2013. години, остварени су следећи резултати:

- Вођена је евиденција и вршено је ажурирање листе важећих нацрта ISO стандарда и о њима су редовно информисани релевантни сарадници у Институту.

- Вршен је пријем и обрада фактура за чланарине међународних и европских организација.
- Гласано је о 400 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (100 докумената у фазама ISO/FDIS и ISO/DIS, 82 документа у фази ISO/CD, а остатак у нижим фазама развоја стандарда или у вези са систематским преиспитивањем међународних ISO стандарда).
- Гласано је о документима 59 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “Р” чланова. Укупно је гласано о 263 радна документа у разним фазама доношења међународних стандарда IEC-а: FDIS – 92, CDV – 122 и други документи (NP, PAS, DTR, DTS) – 49, што чини 100 % остварења плана гласања о документима IEC-а за 2013. годину.
- Достављане су примедбе на IEC документе и у вези с тим вођена је неопходна преписка са секретарима међународних техничких комитета, поткомитета и радних група (IEC/TC, SC, WG).
- Достављани су српски термини за одређене предметне области из електротехнике како би били унети у базу података *Electropedia* (светски онлајн речник у области електротехнике).
- Наручивани су европски и други стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- Редовно су достављани квартални извештаји о продатим ISO и IEC стандардима, у складу са уговорним обавезама.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAE⁹), које је ISO именовао као регистрациону агенцију (engl. *Registration Authority*) за вођење регистара идентификационих шифара произвођача возила (WMI¹⁰) према стандарду ISO 3780:2009 и идентификационих шифара произвођача делова (WPMI¹¹) према стандарду ISO 4100:1980, сарађивано је ради регистрација шифара које у 2013. години додељиване произвођачима возила и произвођачима делова возила у Србији.
- У IEC-овој бази податка о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национални комитет IEC за Србију, именовао за рад у појединим техничким редним телима IEC-а.
- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период. Обављено је систематско преиспитивање 71 ISO стандарда.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, затим информације о изменама и допунама објављених стандарда, као и гласило „Weekly Newsletter for Affiliate Serbia” (за CENELEC-ове техничке комитете и поткомитете у којима одговарајуће комисије за стандарде имају статус посматрача, тј. „О” статус).
- Члановима комисија за стандарде и запосленима у Институту додељиване су лозинке за директни, електронски приступ документима ISO-а, односно IEC-а.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 11: Сарадња са органима државне управе у вези са приступањем наше земље СТО и ЕУ

У складу с континуитетом међународне сарадње Института, у 2013. години дошло је до даљег напретка редовних и новозапочетих послова у вези са европским интеграцијама Републике Србије и преговорима о њеном приступању Светској трговинској организацији (СТО). Послови у вези с тим активностима обухватали су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима и Канцеларијом за европске интеграције, као и другим органима.

⁹ SAE = Society of Automotive Engineers

¹⁰ WMI = World Manufacturers Identifier

¹¹ WPMI = World parts manufacturer identifier (code)

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 12: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

У европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC Институт има статус придруженог члана и не учествује у доношењу одлука, али има право да његови представници учествују на заседањима генералних скупштина и техничких комитета у својству посматрача и на тај начин стичу неопходно искуство које је потребно за статус пуноправног члана тих организација. У том контексту, директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 53. заседању Генералне скупштине CENELEC-а, 39. заседању Генералне скупштине CEN-а и Другом европском самиту о стандардизацији, одржаним 19. и 20. јуна 2013. године у Копенхагену (Данска). Учешће на тим заседањима проистиче из статутарних обавеза Института, као формалног члана CEN-а и CENELEC-а у име Републике Србије.

У вези са међународним активностима, у првој половини 2013. године један представник Института (који има статус националног члана у међународној IEC-е-СВ шеми) заједно са једним представником А.Д. КВАЛИТЕТ из Ниша (који има статус националног сертификационог тела у IEC-е-СВ шеми) учествовао је на заседању Управног комитета за сертификацију (СМ) IEC-е-СВ шеме, које је одржано од 19. јуна до 20. јуна 2013. године у Ванкуверу (Канада).

Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 36. заседању Генералне скупштине ISO-а и 47. заседању Комитета за земље у развоју ISO/DEVCO, која су одржана од 17. до 20. септембра у Санкт Петербургу (Руска Федерација).

Директор Института и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију учествовали су на 77. Генералном заседању Међународне електротехничке комисије (IEC), које је одржано од 21. до 25. октобра у Њу Делхију, Индија.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 13: Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у првој половини 2013. године Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и IEC и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/IEC JTC 1.

На основу права која проистичу из садашњег статуса Института у CEN-у, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, један представник Института учествовао је на заједничком годишњем заседању техничких комитета CEN/TC 292 (*Карактеризација отпада*) и CEN/TC 345 (*Карактеризација земљишта*) које је одржано од 13. до 14. јуна 2013. године у Цириху (Швајцарска). Трошкове овог службеног путовања сносио је Институт.

Председник Комисије за стандарде КС Н57 учествовао је на заседању техничког комитета IEC/TC 57: Управљање и комуникације у енергетским системима које је одржано у Ници, Француска, од 18-19. марта. Трошкове путовања сносила је Електродистрибуција Београд.

Ове активности су изузетно значајне за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер ће српски стручњаци и представници Института, учествујући у њима, стицати неопходно искуство у раду европских техничких радних тела за стандардизацију, што представља један од услова за касније пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију.

Директор Института, руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност и руководилац Инфоцентра учествовали су на Другој балканској конференцији о стандардизацији, која је одржана од 10. до 12. јуна у Сарајеву, Босна и Херцеговина.

Самостални саветник у Одељењу за машинство и самостални саветник у Одељењу за информационе технологије учествовали су на стручном скупу „Експертски састанак из области стандардизације”, који је одржан од 11. до 13. јуна у Остендеу, Краљевина Белгија. Све трошкове путовања сносила је компанија Daikin из Белгије.

Захваљујући спонзорству Међународне организације за стандардизацију – ISO и њеном програму техничке помоћи за земље у развоју ISO/DEVCO, у првој половини 2013. године представници Института и спољни сарадници (председници и чланови комисија за стандарде) учествовали су на следећим међународним скуповима:

- Руководилац Одељења за безбедност, заштиту и животну средину и чланица комисије за стандарде и сродна документа КС А242 – Менаџмент енергијом, учествовале су на стручном скупу „Регионална обука ISO-а за тренере из области система управљања енергијом – ISO 50001”, који је одржан од 4. до 8. марта у Вилнусу, Литванија.
- Председник комисије за стандарде А223 (Друштвена безбедност) учествовао је на 15. пленарном заседању ISO/TC 223 (Друштвена безбедност), које је одржано у Делфту, Холандија од 27. до 31. маја.
- На иницијативу ISO-а, по други пут су добијена спонзорства за учешће домаћих стручњака у раду радне групе ISO/CASCO/WG 21, чији је састанак одржан од 25. до 27. јуна у Женеви, и радне групе ISO/CASCO/WG 37, чији је састанак одржан од 1. до 3. јула такође у Женеви (Швајцарска). На састанцима су учествовале чланице одговарајуће комисије за стандарде.
- Самостални саветник у Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину учествовао је на стручном скупу „Регионална радионица на тему повећања консензуса и укључивања интересних страна”, који је одржан од 30. септембра до 2. октобра у Јеревану, Јерменија.

Руководилац Сектора за заједничке послове учествовао је на семинару „Стандардизација: нова уредба ЕУ 1025/2012 о европској стандардизацији, CEN/CENELEC Упутство 20 о критеријумима за пуноправно чланство”, који је одржан 30. јануара у CEN/CENELEC менаџмент-центру у Бриселу. Трошкови путовања плаћени су из средстава пројекта IPA 2011 regional.

Руководилац Сектора за опште области стандардизације и представник Одељења за грађевинарство учествовали су на обуци „НОТ 9 – Стандардизација – Национални прилози за еврокодове”, која је одржана од 20. до 22. фебруара у Берлину, Немачка.

Самостални саветник у Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовао је на стручном скупу „WHO/FAO радионица о јачању капацитета за ефективно учешће земаља Балкана у раду Кодекса”, који је одржан од 4. до 6. јуна у Загребу, Република Хрватска. Трошкове путовања сносили су WHO и FAO.

Представник ПКС, иначе члан надзорног одбора Института и више комисија за стандарде у Институту, учествовао је на стручном скупу „17. међународно саветовање SQM 2013”, које је одржано од 23. до 25. септембра у Тивту, Република Црна Гора.

Самостални саветник у Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовао је, на позив и о трошку Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ), на стручном скупу „Развој тржишта одрживе биоенергије у Србији”, који је од 23. до 27. септембра одржан у Минхену, Штраубингу и Аугзбургу (Република Немачка).

Самостални саветник у Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство и научни сарадник у Научном институту за прехранбене технологије у Новом Саду учествовали су на стручном скупу „23. заседање ISO/TC 34/SC 12 – Сензорске анализе”, који је одржан од 24. до 25. октобра у Сарајеву, Република Босна и Херцеговина.

Самостални саветник Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовао је на стручним скуповима НОТ 12 и НОТ 15, који су одржани 20. и 21. новембра у седишту CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, Краљевина Белгија.

Председница комисије за стандарде КС Н10 (Флуиди за електротехничке примене) учествовала је на заседању техничког комитета ИЕС/ТС 10 (Флуиди за електротехничке примене), које је одржано у Бечу, Аустрија, 25. и 26. новембра.

На захтев организатора скупа, тј. European Commission Joint Research Centre у Испри (Италија), руководилац Сектора за опште области стандардизације и самостални саветник у Одељењу за грађевинарство, заједно са двојицом професора са Грађевинског факултета Универзитета у Београду и Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду (представник Инжењерске коморе Србије) учествовали су на стручном скупу „Усвајање еврокодова у региону Балкана”, који је одржан 5. и 6. децембра 2013. године у Милану, Република Италија.

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 14: Промоција примене стандарда и сродних докумената

Примена стандарда и сродних докумената је по дефиницији необавезна, па је за успешну презентацију предности примене стандарда и сродних докумената потребно уложити рад стручњака и одређена новчана средства Института у самостално организовање семинара, курсева и радионица, с једне стране, као и узимањем учешћа у различитим манифестацијама и на стручним скуповима које организују други ентитети.

На основу анализе потреба корисника услуга Института (интересовање за поједине области стандардизације), обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских активности на тржишту, Институт је у 2013. години одржао 15 стручних семинара, на којима је присуствовало укупно 348 учесника, са следећим темама:

- 26. фебруара, 12. марта и 22. новембра одржани су семинари под насловом „*Исправе и знакови усаглашености у техничком законодавству новог приступа*”. Семинар са истом темом и истим предавачима у два наврата је одржан и у Нафтној индустрији Србије (у Новом Саду и Панчеву), што је први пут да се у организацији Института одржавају семинари које је корисник наручио (in-house).
- 19. априла одржан је семинар под називом „*SRPS ISO 26000 - интегрисање и примена друштвене одговорности у организацији*”.
- 23. априла и 3. септембра одржани су семинари под називом „*Правилник о безбедности лифтова (примена прописа у пракси) – Обавезе привредних субјеката и власника лифтова*”.
- 4. јуна одржан је семинар под називом „*SRPS ISO 9001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација*”.
- 12. јуна и 12. јула одржани су семинари под називом „*Опрема за личну заштиту – Правилник и српски стандарди*”.
- 25. јуна (у просторијама Министарства привреде) и 17. децембра (први пут у новоопремљеној сали Института за обучавање) одржани су семинари за председнике и чланове комисија за стандарде и сродне документе, са укупно 152 учесника;
- 23. августа одржан је семинар под називом „*Предлог Правилника о обележавању и означавању текстилних производа и српски стандарди*”.
- 3. децембра одржан је семинар под насловом „*SRPS ISO 14001 – Тумачење захтева стандарда и њихова имплементација*”.

Задовољство полазника семинара, који су високим оценама вредновали пре свега актуелност тема и стручност предавача (просечна оцена свих семинара на основу анкета које су попуњавали учесници износи 4,50), као и остварени финансијски резултати, показују да пружање услуге едукације представља значајан потенцијал Института и да она може да буде подстицај и допуна основној активности – раду на доношењу стандарда.

Од осталих промотивних активности пажњу завређује јавна промоција публикације „*Изградња поверења – Комплет алата за оцењивање усаглашености*”, коју је објавио Институт, а иначе представља превод на српски језик оригиналне публикације коју је раније објавила Међународна организација за стандардизацију (ISO). Публикација је објављена захваљујући донацији Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ), у оквиру програма за развој приватног сектора у Србији – ACCESS. Промоција је одржана 26. априла 2013. године, у великој сали Привредне коморе Србије у Ресавској улици, присуствовало јој је око 150 учесника (чланова Привредне коморе Србије, чланова Института, представници републичких министарстава, јавних предузећа, установа, агенција, приватних предузећа, организација потрошача, као и значајан број представника извозно оријентисаних малих и средњих предузећа), а презентације на промоцији одржали су сви представници инфраструктуре квалитета, затим Министарства привреде, као и представник Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) и представница Комисије за стандарде из области оцењивања усаглашености (CASCO) Института за стандардизацију Србије.

Такође, значајно је поменути сарадњу Института са образовним институцијама и студентским организацијама. Наиме, у оквиру споразума о пословно-техничкој сарадњи са Високим школом струковних студија Београдском политехником, Институт је у децембру 2013. године посетила група студената којима су представнице Сектора за информативно-издавачку делатност представиле рад Института као националног тела за стандардизацију. У току 2013. године успостављена је сарадња са Међународним удружењем студената технике Европе (БЕСТ). Члановима те организације (25

студената из већине европских земаља), у оквиру програма „Quality or quantity – that is the question”, одржана је презентација о раду Института, са посебним акцентом на стандарде из области система менаџмента и интегрисани систем менаџмента квалитетом и сигурности информација који је Институт успоставио. Презентацију су одржале представнице Сектора за информативно-издавачку делатност у сарадњи са представником руководства за интегрисани систем менаџмента.

Представнице Одељења за едукацију и промоцију стандардизације узеле су учешће и на сајму посвећеном пластичној амбалажи. Тачније, 12. септембра 2013. године одржана је презентација Института у вези са применом стандарда из области пластичних маса, а истом приликом подељене су информативне брошуре о раду Института са позивом за учлањење у Институт.

У циљу промоције примене стандарда, представници Института учествовали су на више различитих стручних скупова и других манифестација.

Директор Института, руководиоца Сектора за опште области стандардизације и руководиоца Одељења за саобраћај, возила и механизацију присуствовали су јавној расправи под називом „Поштанска стратегија и развој поштанског система - јавна расправа о стандардима у светлу евроинтеграција”, која је одржана 7. фебруара у Привредној комори Србије.

Руководилац Одељења за машинство учествовао је на семинару за акредитована тела за оцењивање усаглашености, који је одржан 24. јануара у организацији Акредитационог тела Србије (АТС), као и на научно-стручном скупу о гасу и гасној техници са међународним учешћем, ГАС-2013, који је одржан од 28. до 31. маја на Дивчибама.

Једна представница Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовала је на ISO-овој веб-конференцији „Регионални пројекат ISO 26000”, која је одржана 5. априла. Поред тога, представнице истог одељења учествовале су и на:

- Конференцији о пластичној амбалажи, која је одржана на Београдском сајму 12. септембра 2013. године (где су промовисале примену стандарда из области пластичних маса, у сарадњи са представником Одељења за едукацију и промоцију стандардизације);
- Семинару „QA – Форум”, који је одржан у Привредној комори Београда 2. октобра, и на којем су одржале пригодну презентацију,
- Конференцији о заштити животне средине, која је одржана на Београдском сајму 10. октобра;
- Конференцији „Законска регулатива у области заштите од пожара”, која је одржана 27. августа;
- стручном програму у оквиру 9. Међународног сајма заштите животне средине, који је одржан 10. новембра; и
- седници Одбора за заштиту животне средине и одрживи развој Привредне коморе Србије (ПКС), која је одржана 23. децембра.

Представнице Одељења за хемију и хемијске технологије учествовале су на:

- промотивном скупу у ПКС поводом усвајања Правилника за означавање текстила и обуће;
- семинару Plastpack conference (12.09.2013.)
- састанку Радне групе за биомасе, који је организован од стране Министарства за енергетику, развој и заштиту животне средине у сарадњи са европском организацијом TAIEХ, а одржан 25. новембра;
- два састанка Радне групе за биогорива, које је организовало Министарство за енергетику, развој и заштиту животне средине – Сектор за нафту и гас, 2. и 17. децембра;
- састанку Преговарачке групе 27 – Хемикалије, у вези са директивом REACH, који је организован од стране Министарства за енергетику, развој и заштиту животне средине – Одељење за европске интеграције и међународну сарадњу у области животне средине, а одржан 4. децембра;
- седници Савеза инжењера и техничара текстилаца Србије, одржаној 25. децембра, на којој је представници овог одељења додељена повеља за допринос у раду тог савеза, а поводом 60 година његовог постојања и рада.

Представници Одељења за грађевинарство учествовали су на:

- семинару и стручним консултацијама са секретаром надлежне комисије у Немачком институту за стандарде (DIN), који су одржани у Институту и на Грађевинском факултету у

Београду у два наврата (од 22. до 24. јануара и 27. и 28. маја), у оквиру техничке помоћи GIZ-а у вези са Еврокодима;

- радионици „Примери добре праксе Београдског водовода и канализације”, која је одржана 27. јуна у ЈП Београдски водовод и канализација (БВК) – Фабрика за прераду воде „Макиш” у Београду;
- скупу „Примена нових стандарда у области технологије бетона”, који је одржан 15. новембра у Институту за испитивање материјала (ИМС) у Београду;
- конференцији „Сагледавање законске регулативе и техничких прописа у области заштите од пожара, са аспекта енергетске ефикасности у процесу изградње и енергетске санације објеката”, која је одржана у Београду 27. августа;
- Првом конгресу димничара, који је одржан у ПКС 12. септембра; и
- округлом столу „Примена продуката сагоревања угља – дефинисање обавеза домаћих термоелектрана око употребе електрофилтерског пепела, као секундарне сировине у изградњи путева и грађевинарству, по стандардима и захтевима ЕУ”, који је одржан у ПКС 16. децембра.

Руководилац Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство присуствовао је семинару посвећеном преговорима у вези са Поглављем 11 – Пољопривреда и рурални развој, у организацији Канцеларије за европске интеграције и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ), који је одржан 24. и 25. октобра у просторијама Народне банке Србије. Поред тога, представница истог одељења учествовала је и на:

- „Радионици о производњи биомасе”, која је одржана 25. новембра у Београду, у организацији Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања и Бироа за техничку помоћ и размену информација (ТАИЕХ);
- конференцији о биомаси „Стање и развој коришћења биомасе у енергетске сврхе у Републици Србији”, која је одржана 3. децембра у ПКС у Београду, у организацији ПКС и Друштво термичара Србије.

Представница Одељења за едукацију и промоцију стандардизације учествовала је на стручном скупу *Други симпозијум лабораторија нафте и нафтних деривата у региону*, која је одржана 7. јуна у Новом Саду, у организацији предузећа Југоинспект – Нови Сад, на којем је одржала предавање о раду Института, са посебним освртом на рад комисије за стандарде за нафту и нафтне деривате.

Поред поменутог, у часопису за железнички и интермодални транспорт „ИНКОЛ” објављен је рад под насловом „Транспорт опасних материја – Преузети EN и ISO стандарди као национални стандарди, који су заједнички написале представнице Одељења за машинство, Одељења за безбедност, заштиту и животну средину и Одељења за саобраћај, возила и механизацију.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 15: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2013. години, у Сектору за заједничке послове, правни послови у области стандардизације обухватали су следеће активности:

а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима

- Припремљено је 12 решења о доношењу укупно 3.247 српска стандарда и сродна документа, као и о повлачењу укупно 2.071 српских стандарда и сродних докумената, која су објављена у „Службеном гласнику РС”.
- Припремљено је више тумачења у вези са стандардима, на захтев заинтересованих страна и учествовано у изради мишљења и тумачења.

б) Закони и подзаконски акти

- Учествовано је у раду пројектне групе за израду Закона о изменама и допунама Закона о стандардизацији по решењу министра финансија и привреде. У оквиру јавне расправе о Нацрту закона о изменама Закона о стандардизацији, 20. децембра у Институту организован округли сто.
- Припремана су мишљења у вези са подзаконским актима која су тражена од Института.

в) Органи Института

- Припремљене су две редовне седнице скупштине Института, девет седница Управног одбора и шест седница Надзорног одбора.
- Обрађено је више пријава за уклањање, односно захтева за престанак чланства у Институту, одржавана база података о члановима и чланству у Институту и обављани послови у вези са наплатом чланарина и редовно достављане опомене члановима Института који нису благовремено измирили чланарине за 2013. годину.

г) Правни и кадровски послови

- Сprovedени поступци и закључени уговори о раду са укупно девет запослених; такође, двоје запослених је отишло у пензију, а две запослене напустиле Институт због одласка у иностранство.
- Сprovedен је поступак разрешења и именовања кандидата за председника и чланове стручних савета за стандардизацију, на основу одлуке Управног одбора, а у складу са статутом Института.
- У целости је успостављен систем финансијског управљања и контроле у складу са Законом о буџетском систему, а на основу препорука интерне ревизије спроведене у Институту у току 2012. године. Израђене су листе процеса, мапе процеса и одговарајуће процедуре.
- У првој половини године Институт је окончао активности у вези са прихватањем донације Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) која је реализована у оквиру вишегодишњег пројекта техничке помоћи „Подршка повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији (ACCESS)”, а била је намењена за превоз, штампање и објављивање ISO-ове публикације „Комплет алата за оцењивање усаглашености”, намењене малим и средњим предузећима. Такође, у другој половини године, прибављена је сагласност Владе на прихватање нове донације GIZ, која је намењена опремању тренинг центра Института аудио визуелном опремом и изради портала за мала и средња предузећа. Сprovedени су потребни поступци и прибављена опрема, закључен уговор о изради портала и унапређењу система и постигнут договор у вези прибављања другог дела донације у опреми, ради превазилажења проблема са прибављањем сагласности на програм рада Института.
- Сагласно одредбама Закона о изменама и допунама закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 93/2012), прибављена је сагласност Министарства финансија и привреде за заснивање радног односа са новим извршиоцима у Институту, као и сагласност Министарства финансија и привреде – Сектор буџета на висину накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације (бр. 401-0665/2013 од 29. марта 2013. године).
- Израђени су Правилник о раду, Правила заштите од пожара, Правилник о листи регистратурског материјала са роковима чувања, Упутство о канцеларијском и архивском пословању, Правилник о облику, садржини и употреби знака (логоа) Института, Правилник о приправничком стажу и други општи акти Института.
- Институт је спровео осам поступака јавних набавки мале вредности у складу са Законом, и то: Канцеларијски и штампарско-репрографски материјал (уговор бр. 1600/28-51-06/2013 од 06.06.2013. године, са "Winning d.o.o."); Услуге физичко-техничке заштите запослених, зграде и имовине (уговор бр. 1194/16-51-06/2013 од 30.04.2013. године, "Заштита - Сигурност" доо); Услуге одржавања чистоће у пословним просторијама (уговор бр. 1193/13-51-06/2013 од 30.04.2013. године, "Coopservice ВМК" доо); Услуге превентивног и

корективног одржавања информационог система (уговор бр. 1195/14-51-06/2013 од 30.04.2013. године, “S-Cube Solution” доо); Услуге превозиња (уговори бр. 1235/17-51-06/2013 од 17.05.2013 и 1235/18-51-06/2013 од 17.05.2013. године, са Браниславом Орешковићем и др Растиславом Шостаковим); услуге штампања публикација – гласила и других публикација Института – збирки стандарда и сродних докумената (уговор бр. 3090/16-51-06/2012 од 05.12.2012. године, СГР Оригинал); санирање грађевинских недостатака на крову пословне зграде, адаптација конференцијске сале и молерско-фарбарски радови (уговор бр. 924/18-51-06/2013 од 19.04.2013. године, закључен са “Термотехником 79” доо). Поступак набавке за услуге обезбеђења авио карата је обустављен јер није приспела ни једна исправна понуда. За набавку добара, услуга и радова за које се према висини предвиђеног износа средстава, не примењује закон о јавним набавкама, прикупљане су по три понуде у складу са законом и интегрисаним системом менаџмента квалитетом и закључивани уговори, нпр. о одржавању и сервисирању лифта, о редовном одржавању противпожарних апарата, противпаничне расвете, о одржавању електричних, водоводних и инсталација за грејање, о осигурању објекта, имовине, запослених итд.

- Израђени су најзначајнији програмски и плански акти, припремљен је Предлог програма рада Института за 2014. годину, Нацрт финансијског плана Института за 2014. годину, са пројекцијама буџета за 2015. и 2016. годину, израђен је финансијски, полугодишњи и годишњи извештај о раду Института, извештај о раду Управног одбора, извештај Надзорног одбора о извршеном надзору над законитошћу рада органа и финансијског пословања Института у 2012. години и други извештаји чија је израда прописана општим актима. Припремљен је План волонтирања, израђени су извештаји за потребе преиспитивања интегрисаног система менаџмента, учествовано је у изради процедура из делокруга Сектора и у активностима тима за хитна реаговања интегрисаног система менаџмента, израђен је и објављен је Информатор о раду Института и успешно су спроведене све пратеће активности у вези годишњег пописа имовине и обавеза.
- У сарадњи са Архивом Југославије и Архивом Србије извршено је редовно излучивање безвредног регистратурског материјала. Такође, представник Архива Југославије извршио је преглед и контролу архивске грађе и регистратурског материјала у Институту и доставио записник у коме је констатовано да је архива Института у уредном стању.
- Израђен је и у складу са Законом о Агенцији за борбу против корупције достављен План интегритета Института за стандардизацију Србије.

д) Општи послови

- У 2013. години комплетно су спроведени грађевинско-занатски радови на санацији крова зграде и олука (ригола), комплетно обављени молерско-фарбарски радови у објекту; извршена комплетна адаптација и опремање намештајем конференцијске сале на другом спрату, приближне величине 100 квм и трпезарије за запослене; извршена набавка три лап топ и три десктоп рачунара.
- Учествовано у организацији и припреми Регионалне радионице ISO-а о управљању ванредним ситуацијама, на којој је учествовало 26 учесника – четири из Србије и 22 из 10 других земаља; учествовано у организацији и припреми промоције публикације „Комплет алата за оцењивање усаглашености“; учествовано у организацији семинара и других скупова.
- У складу са планом обуке организован течај енглеског језика за девет запослених, течај за коришћење Visual Basic за двоје запослених, течај за водеће и интерне провераваче за систем менаџмента (према SRPS ISO 9001:2008) за једног запосленог, течај за коришћење програма Excel за два запослена, обука из противпожарне заштите (након чега је запослени успешно положио испит за обављање ових послова) и безбедности и здравља на раду (ради полагања стручног испита), обављена основна обука из области безбедности и здравља на раду за 11 запослених и основна обука за 11 запослених из области противпожарне заштите у складу са законом. Спроведена је редовна провера знања из области противпожарне заштите и то за 50 запослених у складу са законом. Три запослене у Институту успешно обавиле обуку у вези са електронском пријавом и одјавом запослених, као и електронском пријавом за порез по одбитку, чија је обавезна примена започела 1. јануара 2014. године, а за све три запослене прибављени су електронски сертификати. Такође, закључен је уговор и успешно прибављен

сертификат о стручном усавршавању за научног и стручног преводиоца – судског преводиоца за запослену у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције.

- Акредитована лабораторија ЕИ „Никола Тесла” извршила је мерење отпора електричних инсталација, израђене су једнополне шеме електричних инсталација, извршено је обележавање мерно-раставних места, отклањање недостатака и трогодишње испитивање инсталације за заштиту од атмосферског пражњења; израђен план евакуације и комплетиран систем противпожарне заштите; редовно обављани периодични прегледи хидраната и ручних апарата за почетно гашење пожара, преглед лифта, паник расвете и др. Спроведене све законом утврђене мере и евиденције из области безбедности и здравља на раду и противпожарне заштите.
- Министарству привреде достављани су кадровски упитници и подаци који се односе на сва наплаћена потраживања и плаћене обавезе по контима до шестог нивоа, зарадама запослених, уговорима о делу, волонтирању, исплаћеним накнадама за Управни и Надзорни одбор, планираним и преузетим обавезама (тзв. личне карте).
- Припремљени су и достављани су подаци о појединачним исплаћеним зарадама запослених, на основу Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору („Службени гласник РС”, број 93/12), достављани подаци за Регистар запослених, обављан редован унос података у Регистар измирења новчаних обавеза – РИНО ради спровођења Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС”, бр. 119/2012), за потребе Министарства финансија – Управе за трезор; припремљени и достављени подаци за потребе реализације пројекта Репорте државне управе, Министарства правде и државне управе; израђени и благовремено достављени Централној јединици за хармонизацију Министарства финансија Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контрола и Годишњи извештај о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије за 2012. годину; достављени извештаји Републичком заводу за статистику, у складу са законом; достављени извештаји Управи за јавне набавке о спроведеним поступцима јавних набавки, итд.
- У писарници Института регистрована су 3.563 предмета са 18.537 аката.
- Умножено је 187.137 страница докумената, од чега 46.644 странице стандарда, а спаковано и отпремљено 3.810 поштанских пошиљки.

Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у 2013. години 35 запослених провело је 148 дана на службеним путовањима у земљи и иностранству.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 16: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт највећи део сопствених прихода остварује од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киргистана, Молдавије, Руске Федерације, Таџикистана, Украјине и Узбекистана);
- стандарде Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI).

Продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружањем информација о стандардима, Институт је у 2013. години остварио укупан приход од 27.784.000 динара, а од тога: 24.179.000 динара од продаје српских стандарда и сродних докумената, као и пружањем информационих услуга, и 3.605.000 динара од продаје репродукција међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља (Немачке, Велике Британије, Русије, Америчког друштва за испитивање и материјале).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 17: Пружање и продаја информација о стандардима

У 2013. години Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем заинтересоване јавности у вези са стандардима:

- припремио је одговоре на 1 056 писаних упита које су доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 259 упита заинтересованих страна из иностранства, које желе да успоставе трговинске односе са Србијом;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на преко 50 телефонских упита;
- у циљу реализације годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената, из збирки европских (CEN и CENELEC) и међународних (ISO и IEC) стандарда, као и из збирке стандарда Америчког удружења за испитивање и материјале (ASTM), које су Институту доступне у електронском облику, сарадницима у Институту прибављено је око 9 300 електронских верзија стандарда;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC) и Европском комитету за стандардизацију (CEN) редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда, закључно са 31. децембром 2013. године;
- у Информационом центру сваког дана услужено је просечно 6 странака које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су обрађивани документи које је Информациони центар примао од међународних, европских и националних организација за стандардизацију других земаља;
- сарадници у Институту су редовно информисани о часописима које је Информациони центар примао;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних Интернет-страница за потребе сарадника из Института, као и за екстерне кориснике услуга Института;
- издато је 2 524 предрачуна и 2 326 рачуна за набавку стандарда, сродних докумената и посебних публикација Института (збирки стандарда и сл.), претраживање база података и тумачења стандарда;
- запослени у Информационом центру су активно учествовали у припремама и организовању семинара који су одржани у току године Институту;
- за потребе одржавања састанака комисија за стандарде и сродна документа, сарадницима у Институту заштићено је око 9 000 разних стандарда и других докумената;
- редовно су достављани квартални извештаји о продаји српских стандарда и сродних докумената који представљају подршку за три директиве: LVD, EMC и MD за потребе пројекта IPA 2010, „Strengthening of the Serbian System of Market Surveillance”;
- руководилац Инфоцентра презентовао је рад Инфоцентра Института студентима Београдске политехнике и представницима студентске организације БЕСТ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 18: Учествовање у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2013. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за машинство учествовали су у раду следећих тела:

- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтова (одржана су два састанка у Министарству финансија и привреде);
- Комисије за ревизију Правилника о прегледима опреме под притиском током века употребе (одржана су два састанка у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине);

- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за разврставање опреме под притиском, Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за преглед и испитивање опреме под притиском и Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености опреме под притиском из Правилника о прегледу опреме под притиском током века употребе и Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском, (одржана су два састанка у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине);
- Комисије за именовање и овлашћивање тела за оцењивање усаглашености типа амбалаже, односно посуда под притиском или цистерни за транспорт опасног терета (одржана четири састанка у Министарству саобраћаја – Сектор за европске интеграције и међународну сарадњу); као и
- Радне групе за израду прописа о покретним посудама под притиском и о условима за именовање тела за оцењивање усаглашености посуда под притиском у Министарству саобраћаја (одржана 4 састанка).

Једна представница Одељења за хемијске технологије учествовала је у раду Радне групе за израду Правилника о означавању и обележавању текстилних производа (на 12 седница), као и Радне групе за израду Правилника о означавању материјала главних делова обуће (на 3 седнице), одржаним у Министарству финансија и привреде. Осим тога, представница овог одељења учествовала је у у Министарству привреде у раду Радне групе за израду Правилника за означавање текстила и Радне групе за израду Правилника за означавање обуће, као и на три састанка о телима за оцењивање усаглашености у вези са личном заштитном опремом (ЛЗО).

Једна представница Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовала је у раду Комисије за признавање иностраних исправа у области пожарне отпорности (издато 3 мишљења), а две представнице истог одељења учествовале су на састанку са представницима Министарства здравља ради информисања о стању преузимања три директиве ЕУ из области медицине у национално законодавство, као и о пратећим листама европских хармонизованих стандарда које треба објавити. Осим тога, представнице овог одељења су присуствовале на:

- семинару посвећеном преговорима о приступању Србије ЕУ, за чланове Преговарачке групе 28 – Заштита потрошача и заштита здравља (на три састанка);
- састанку радне групе за израду Правилника о здравственој исправности и безбедности дечјих играчака (на два састанка);
- састанку Комисије за признавање иностраних исправа (на два састанка);
- састанку Преговарачке групе 27 (на три састанка);
- ТАИЕХ радионици „Workshop on biomass production”;
- састанку Радне групе за припрему нацрта прописа о депонијама пепела, шљаке и јаловине.

Једна представница Одељења за рударство и металургију учествовала је у раду Радне групе за бетонски челик у Министарству грађевинарства и урбанизма.

Представница Одељења за саобраћај, возила и механизацију учествовала је у раду Стручне радне групе за безбедност и унапређење путне инфраструктуре Тела за координацију безбедности саобраћаја на путевима, на састанку одржаном 28. фебруара 2013. године у Министарству саобраћаја, као и у раду Стручне радне групе за унапређење квалитета роба (производа и услуга) у безбедности саобраћаја, на састанку одржаном 15. априла 2013. године у Министарству спољне и унутрашње трговине и телекомуникација. Поред тога, она је учествовала на састанку у Министарству саобраћаја у вези са припремама за приступне преговоре Преговарачке групе 14 – Транспорт и Преговарачке групе 21 – Трансевропске мреже.

Једна представница Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовала је састанку одржаном 6. јуна 2013. године у Привредној комори Србије поводом иницијативе произвођача зачина да се изради нови Правилник о квалитету зачина, екстраката зачина и мешавина зачина. Такође, представница истог одељења учествовала је на два састанка у Министарству финансија и привреде са представницима дуванске индустрије поводом динамике око усвајања два хармонизована европска стандарда. Поред тога, представница овог одељења је 24. децембра 2013. године учествовала на састанку у Министарству пољопривреде, шумарства и

водопривреде у вези са Преговарачком групом 12 – Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика и Преговарачком групом 11 – Пољопривреда и рурални развој.

Представник Одељења за грађевинарство учествовао је у раду Комисије за признавање иностраних исправа у области пожарне отпорности, Радне групе за израду предлога правилника о квалитету грађевинских производа, као и Комисије за утврђивање испуњености услова за именовање тела за оцењивање усаглашености за спровођење оцењивања усаглашености цемента са захтевима из Правилника о квалитету цемента.

Један представник Института учествовао је у Радној групи Министарства за енергетику, развој и заштиту животне средине за израду правилника о електричним инсталацијама ниског напона. У првој половини 2013. године одржано је шест састанка радне групе.

Један представник Института учествовао је у Радној групи Министарства финансија и привреде за именовање и овлашћивање тела за оцењивање усаглашености за правилник о уређајима који раде у одређеним границама напона. У првој половини 2013. године одржана су три састанка радне групе.

Руководилац Одељења за едукацију и промоцију стандардизације учествовао је у раду Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености прописаних Правилником о техничким и другим захтевима за течни нафтни гас и Правилником о техничким и другим захтевима за горива нафтног порекла, као и на састанцима радне групе за израду Правилника о техничким и другим захтевима за течна и гасовита горива произведена из биомасе.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 19: Службено обавештавање о стандардима у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ

На основу Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/2010), Институт има обавезу да као информативни центар за стандарде одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију Институт ће и формално започети са остваривањем те своје функције.

До тада, на основу обавеза које проистичу из чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, као и на основу Уредбе 1025/2012 Европског парламента и Савета, Информациони центар Института редовно обавештава јавност о пројектима и нацртима изворних националних стандарда осталих чланица CEN-а и CENELEC-а објављивањем месечног регистра нотификација на интернет-страници Института.

Такође, Информациони центар од 2011. године редовно врши пријављивање (нотификацију) изворних српских стандарда и српских стандарда који као основу за доношење имају националне стандарде других земаља. У 2013. години CEN/CENELEC Менаџмент центру прослеђено је 50 таквих нотификација. У складу са обавезама које проистичу на основу споразума CEFTA, у току 2013. године започето је и редовно пријављивање (нотификација) поменутих српских стандарда Министарству привреде, које о томе даље обавештава земље потписнице овог споразума. Поменутом министарству пријављена су 23 српска стандарда.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 20: Одржавање базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и побољшање њихове заштите

Сви српски стандарди и сродни документи могу бити испоручени као штампане публикације (на папиру) и у електронској верзији (на компакт-дискетима). Сваке године се повећава број домаћих корисника и купаца који тражи електронске верзије стандарда и сродних докумената. Током 2013. године одељење Института задужено за реализацију ове активности интензивно је радило на допуњавању базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и њиховој заштити. Такође, рестриктивним приступом централизованом систему у којем се складиште комплетни текстови српских стандарда и сродних докумената значајно је повећан степен њихове сигурности и заштите од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 21: Одржавање интернет-презентације Института

Интернет-презентација Института редовно је одржавана и употпуњавана новим садржајима током целе 2013. године. Корисници су редовно информисани о свим активностима и новостима из области

стандардизације како националне, тако и међународне и европске. Вестима на сајту обележени су, између осталог, сви семинари које је Институт организовао, европска конференција о малим и средњим предузећима (заинтересована јавност имала је приступ и веб-конференцији које су европске организације за стандардизацију том приликом организовале), обезбеђен је приступ и веб-конференцији о новинама које доноси ново издање стандарда ISO/IEC 27001 из 2013. године, а информацијама су пропраћени и сви датуми значајни са аспекта стандардизације. Такође, отворене су и нове рубрике преко којих корисници имају приступ електронским издањима различитих публикација, промењен је изглед почетне стране презентације, комплетно су припремљени садржај и изглед посебних делова презентације који се односе на мала и средња предузећа и семинаре и обуке у организацији Института, отворен је приступ налозима Института на друштвеним мрежама (Twitter, Facebook, LinkedIn) итд.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 22: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних и европских стандарда доступне су у електронском облику, тј. на компакт-дискovima или *on-line*, а збирка српских стандарда доступна је такође у електронском облику, на компакт-дискovima. Све збирке је у 2013. години Институт редовно одржавао (ажурирао).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 23: Одржавање архивске збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт одржава архивску збирку неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. Поменути стандарди и сродни документи су у сваком тренутку доступни за потребе надзора на тржишту и евентуалне судске спорове.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 24: Обучавање корисника стандарда и стручњака који желе да активније учествују у активностима националне и/или међународне стандардизације

Институт одржава семинаре и друге облике едукације за заинтересоване стручњаке из индустрије, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености и других ентитета, као и за студенте на универзитетима, на којима им се пружају основне информације у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима, или дају конкретне инструкције за ефективну примену стандарда за које су они посебно заинтересовани. Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Високом школом струковних студија „Београдска политехника”, на основу којег студенти те школе имају могућност да се кроз студентску праксу и волонтерски рад у Институту додатно образују и унапређују стечена теоријска знања и практичне вештине у области стандардизације, реализован је и током 2013. године (видети редовну активност 14), а успостављена је и сарадња са студентском организацијом „Међународно удружење студената технике Европе – БЕСТ” (видети редовну активност 14).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 25: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

Институт је поседовао посебну базу података о комисијама за стандарде и њиховим члановима која се редовно ажурирала са оснивањем сваке нове, односно реорганизацијом или распуштањем сваке постојеће комисије. У току 2013. године база је редовно ажурирана подацима о новооснованим и реорганизованим, односно расформираним комисијама, али је такође извршено и њено интегрисање у постојећи систем за одржавање података о стандардима и сродним документима. Другим речима, „стара база података о комисијама за стандарде и њихови члановима” постала је још једна од архивских база Института, а даље одржавање података о комисијама за стандарде и сродне документе Института и њиховим члановима, са могућношћу бележења свих састанака и одлука комисија, као и примедаба примљених током јавне расправе о нацртима појединих докумената, здружено је са одржавањем јединственог система података о српским стандардима и сродним документима. Документи потребни за рад председницима и члановима комисија биће доступни (дистрибуирани) преко интернет-странице Института када се појача капацитет рачунарске опреме коју Институт поседује.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 26: Пружање посебних услуга на основу уговора

У току 2013. године није било интересовања ни исказаних потреба привредних организација и других ентитета да Институт пружа услуге у вези са стандардима и стандардизацијом које би биле регулисане непосредним уговором између Института и корисника услуга.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 27: Развој и одржавање информационог система Института

Информациони систем Института састоји се од локалне рачунарске мреже (LAN), системског и апликативног софтвера (програма) и информатичких ресурса (база података). За развој и одржавање овог система, као и за уношење података у поједине апликације, задужена је посебна организациона јединица Института, Одељење за развој и одржавање информационог система. Уз помоћ спољних сарадника (на основу уговора о пружању услуга), ово одељење одржава локалну рачунарску мрежу и опрему Института, која се састоји од: 7 сервера, 74 десктоп рачунара, 28 лаптоп рачунара, 31 ласерских штампача, 13 матричних штампача, 7 мрежних штампача (пет црно-белих и два у боји), 12 скенера (један црно-бели и 10 у боји), 6 пројектора за персоналне рачунаре и једног робусног мрежног штампача за штампање на захтев (енгл. *print-on-demand*).

У току 2013. године обављани су следећи послови у вези са развојем и одржавањем информационог система Института:

- редовна администрација серверских система под Windows сервером 2003 R2, серверске апликације Pantheon, LAN мреже и радних станица под оперативним системом Windows XP;
- редовно одржавање Интернет-презентације Института и ажурирање њеног садржаја;
- одржавана је информатичка подршка за потребе система заштите информација у складу са стандардом SRPS ISO/IEC 27001;
- уз помоћ спољног сарадника, извршено је пребацивање података из старе базе комисија за стандарде и сродне документе у јединствен систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима;
- редован унос и обрада података у систему за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, као и активно учешће у његовом побољшавању;
- вршен је надзор над радом mail-сервера и администрирање е-поште и докумената;
- редовно је одржавана информатичка опрема и по потреби спровођене интервенције на софтверу, као и мање интервенције на хардверу;
- припрема извештаја о реализацији плана доношења српских стандарда и сродних докумената на тромесечном, полугодишњем и годишњем нивоу;
- урађена и постављена на интранет-мрежу Института пробна верзија термилошке базе;
- припремљена је ћирилична верзија интернет-презентације Института;
- пребацивање латиничног темплејта за израду стандарда у ћириличну верзију;
- израда каталога српских стандарда за 2013. годину.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 28: Остали послови у вези са стандардима и стандардизацијом

Поред наведених редовних активности, за рад Института у 2013. години биле су значајне следеће активности и догађаји:

- 20. фебруара у Институту је одржан састанак са представницима Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) у вези са даљом реализацијом пројекта техничке помоћи „*Подришка повећању конкурентности МСП у Србији*” (GIZ ACCESS).
- Амбасади Републике Украјине у Београду послат предлог Споразума о сарадњи Института и одговарајућег украјинског тела у области стандардизације, на енглеском језику.
- У оквиру пројекта техничке помоћи „*Подришка повећању конкурентности МСП у Србији*” (GIZ ACCESS) од 20. до 22. марта у Институту је одржана обука за седам запослених и Одељења за промоцију стандардизације и едукацију, из области маркетинга. Све трошкове обуке сносио је пројекат GIZ ACCESS, а предавач је био из Немачког института за стандардизацију (DIN). Такође, организована је обука за десет полазника из области управљања правима интелектуалне својине над дигиталним садржајима (делима).

- Послато је писмо сагласности Хрватском заводу за норме (ХЗН) којим је Институт изразио намеру и спремност да заједно са осталим националним телима за стандардизацију из региона учествује у активностима регионалног пројекта „ISO 26000 у Централној и Источној Европи”.
- На упит Амбасаде Републике Турске у Београду послат је одговор којим Институт даје појашњења и препоруке у вези са домаћом законском и техничком регулативом, а у циљу повећања билатералне трговине и инвестиција између Турске и Србије.
- 6. јуна у Институту је одржан састанак са представницима Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) у вези са утврђивањем утицаја досадашњих активности GIZ пројекта у Србији (*Fact finding mission*), на основу којих су се створили услови за отпочињање Фазе II пројекта. С тим у вези, 26. јуна је добијена потврда од GIZ-а у вези са донацијом у износу од 7.550 евра, која је намењена за опремање сале за обучавање аудио и видео опремом, као и за побољшање веб-сајта Института.
- Институт је 7. јуна потписао споразум о сарадњи са Акредитационим телом Србије (АТС) ради успостављања међународно упоредивих система националне стандардизације и оцењивања усаглашености, као и унапређења инфраструктуре квалитета у Републици Србији, а 26. јуна потписао је сличан споразум са Дирекцијом за мере и драгоцене метале (ДМДМ) у Министарству финансија и привреде, у вези сарадње на питањима и активностима у областима стандардизације и метрологије који су од заједничког интереса.
- У Институту је 12. и 13. децембра одржан састанак са представницима Института за стандардизацију Босне и Херцеговине. Гостима из Сарајева представљени су дотадашњи резултати Института (процес приступања пуноправном чланству европских организација за стандардизацију, пружање услуге едукације, финансијски показатељи рада и сл.), као и елементи стратегије развоја до 2020. године. Предмет разговора била је и примена Споразума о сарадњи између ИСС-а и БАС-а, као и његове евентуалне измене, односно допуне.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 29: Одржавање, преиспитивање и побољшавање система менаџмента квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2008 и система менаџмента безбедношћу информација према стандарду SRPS ISO/IEC 27001:2011

Институт је у 2010. години успоставио и сертифициковао интегрисани систем менаџмента квалитетом и безбедношћу информација према стандардима ISO 9001:2008 (SRPS ISO 9001:2008) и ISO/IEC 27001:2005 (SRPS ISO/IEC 27001:2011). У циљу одржавања, преиспитивања и побољшавања система, највише руководство је извршило преиспитивање система и то на седмој седници Тима за преиспитивање, која је одржана 20. новембра, Том приликом усвојени су циљеви за 2014. годину и донето је 9 одлука и мера ради унапређења система, са роковима реализације до новембра 2014. године.

Интерна провера интегрисаног система менаџмента спроведена је 1. новембра 2013. године. При томе је откривено 6 неусаглашености које су отклоњене у складу са дефинисаним корекцијама и корективним мерама, и покренуто је 9 мера за побољшање система.

У децембру 2013. године образован је Тим за управљање безбедношћу информација, чији су основни задаци: одлучивање о постојећим ризицима по безбедност информација и њиховом третирању (израда Процене ризика, Плана поступања у вези са ризиком и Плана континуитета пословања); идентификовање значајних промена у вези са ризицима по безбедност информација; извештавање највишег руководства Института о делотворности система менаџмента безбедношћу информација; предлагање измена у оквиру контрола и/или политика система менаџмента безбедношћу информација и давање појединачних налога запосленима у Институту за предузимање радњи у циљу побољшања система менаџмента безбедношћу информација.

Са циљем побољшања постојеће документације система и повећања нивоа интегрисаности система, у периоду од августа 2013. до фебруара 2014. године реализовано је преиспитивање и ревизија комплетне документације система. Реализоване су и три обуке за запослене, и то 26. јула, 14. новембра 2013. и 6. фебруара 2014. године.

Сертификационо тело Quality Austria – Беч, у сарадњи са аустријским сертификационим телом специјализованим са област менаџмента безбедношћу информација, CIS – Certification & Information Security GmbH – Беч, извршило је ресертификациону проверу интегрисаног система менаџмента 12. и 13. фебруара 2014. године, и том приликом није утврђена ниједна неусаглашеност.

2.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 1: Промоција користи од учлађења у Институт и повећање броја чланова Института

У 2013. години Институт је настојао да у свакој прилици информише домаћу јавност и потенцијално заинтересоване стране о предностима и користима од учлађења у Институт, с циљем да се повећа број чланова из свих сегмената друштва. На свим семинарима који су одржани у организацији Института коришћена је прилика да се потенцијалним заинтересованим странама укаже на користи од учешћа у раду Института, као и у његовим техничким радним телима (стручним саветима и комисијама за стандарде). У неколико наврата, а посебно поводом Светског дана стандарда, 14. октобра, послати су поштом позиви за учлађење у Институт на већи број адреса. Међутим, упркос залагањима, у току године дошло је чак до смањења броја чланова Института јер је учлађено свега седам нових чланова, а исчлађено је 19 старих чланова, и то углавном због неплаћања чланарине. Имајући то у виду, пошто је 1. јануара 2013. године било 89 чланова, 31. децембра Институт је имао 77 чланова (од којих је једном члану одобрено мировање чланства).

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 2: Учествовање у активностима у вези са оснивањем националног комитета Комисије Codex Alimentarius

До 15. априла 2013. године Институт је вршио функцију националне контактне тачке за стандарде и сродне документе Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи (енгл. *National Codex Contact Point*), када је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде преузело надлежност за обављање тих послова. Комисија Codex Alimentarius је заједничко тело Организације за храну и пољопривреду (FAO¹²) и Светске здравствене организације (WHO¹³), које се бави пољопривредним и прехранбеним производима. До поменутог датума Одељење за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство, у сарадњи са Одељењем за међународну сарадњу и европске интеграције и Информационим центром Института, учествовало је у реализацији следећих активности у оквиру обавеза Института као Националне контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи:

- израђен је извештај о Codex активностима Института за 2012. годину и дистрибуиран је свим Codex сарадницима;
- израђен је материјал за ажурирање садржаја интернет-странице Института о Codex-у;
- пријем, разврставање и чување око 150 Codex докумената у електронском облику;
- дистрибуција око 150 Codex докумената на енглеском језику представницима институција и организација које редовно примају те документе у електронском облику;
- одржана је дописна седница у периоду од 31. јануара до 4. фебруара са сарадницима Института који редовно примају радне докуменате Codex комитета за методе узимања узорка и анализе (CCMAS), ради изјашњавања у вези са предлогом одлуке о пријављивању три делегата Републике Србије за 33. заседање CCMAS. Предлог је усвојен без примедби тако да су једна представница СП Лабораторије – АД Бечеј и две представнице Института за хигијену и технологију меса у Београду учествовале на 33. заседању CCMAS које је одржано у Будимпешти од 4. до 8. марта. Трошкове њиховог смештаја и путовања у целости су сносили њихови послодавци.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 3: Организација међународне радионице за земље у развоју из региона Источне Европе у Србији

На 13. заседању техничког комитета ISO/TC 223 које је одржано од 28. маја до 1. јуна 2012. године у Боготи, Колумбија донесена је одлука да се таква радионица одржи у Србији. У сарадњи са Међународном организацијом за стандардизацију (ISO), од 1. до 3. октобра 2013. године Институт је био домаћин међународне, регионалне радионице „Управљање ванредним ситуацијама”, на којој су учествовала 22 учесника из 11 земаља. Поред стручњака из ISO-а, предавач на овој радионици био је и председник Комисије за стандарде и сродне документе A223 (Друштвена безбедност).

¹² FAO = Food and Agriculture Organization (of the United Nations)

¹³ WHO = World Health Organization (of the United Nations)

3 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији годишњег програма рада у 2013. години Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Домаћа привреда је по својој природи најзаинтересованија страна за доношење и одржавање актуелности српских стандарда, као и ефективно и ефикасно функционисање наше националне стандардизације, односно Института. Међутим, због дугогодишње незавидне ситуације у којој се привреда налази, стручњаци из привреде и других делатности немају могућности за учествовање у националној стандардизацији, што понекад онемогућава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде. У циљу делимичног превазилажења овог проблема стручна радна тела Института (стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе) треба да наставе праксу одржавања дописних седница у случајевима када њихови чланови не могу да се физички окупе на седници у Институту због недостатка средстава за трошкове путовања и/или других објективних разлога условљених актуелном економском ситуацијом.
2. Институту су у 2013. години, Законом о буџету Републике Србије, опредељена средства готово искључиво за зараде и чланарине у међународним организацијама за стандардизацију. Износ буџетских средстава опредељен за рад Института се није значајније мењао од 2009. године. Истовремено, Институт је успео да оствари значајно повећање сопствених прихода (за око 38 % односу на 2008. годину, а за око 17 % у односу на 2012. годину) и отклони већи број нагомиланих проблема везаних за пословну зграду, успостави неопходну инфраструктуру и реши грађевинске и конструкционе проблеме у објекту, услед којих је долазило до изливања атмосферске воде и угрожавања електричних инсталација унутар објекта. Институт је такође, унапредио постојеће просторне капацитете који ће омогућити неометано обављање додатних активности, а који ће у перспективи довести до повећања сопствених прихода. Услед спровођења наведених активности, Институт током 2013. године није располагао довољним средствима за набавку опреме у складу са исказаним потребама. Посебне проблеме проузроковали су сервери, који тренутно немају капацитета за потребна унапређења, као и недостатак савремених софтверских решења. За 2014. годину планирано је значајније обнављање опреме, које ће бити могуће реализовати тек након прибављања сагласности на Програм рада Института за 2014. годину. Поред тога, Институт је у 2013. години располагао веома ограниченим средствима за промоцију стандардизације и маркетинг, услед чега је спровођење ових активности углавном зависило од ентузијазма и инвентивности запослених па се, сходно томе, може рећи да су постигнути врло добри резултати. За разлику од набавке опреме, Институт ни у 2014. години неће бити у могућности да издвоји значајнија средства за маркетинг.
3. У Институту је у претходним годинама успостављена ефикасна служба продаје стандарда и постигнут висок ниво пружања других услуга. Све наведено, у великој мери је било могуће због оперативности коју Институту омогућава располагање сопственим приходима. Иако правила европских организација за стандардизацију изричито предвиђају постојање алтернативног извора финансирања, Законом о изменама и допунама закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број: 93/12 и 62/13) дефинисано је да одредбе закона којима се уређује коришћење и расподела сопствених прихода престају да важе 1. јануара 2015. године. Институт се већ обраћао Сектору буџета у Министарству финансија, с молбом да се из примене овог члана изостави Институт, имајући у виду да већ постоје установе које су изузете од примене ове одредбе, међутим, до сада ова молба није уважена. У вези с претходно изнетим, потребно је у 2014. години појачати активности како би Институт задржао сопствене приходе, посебно имајући у виду намеру увођења нових делатности, као и чињеницу да би постојање само једног извора финансирања (из државног буџета), без алтернативе, могло представљати проблем у погледу европских интеграција.
4. Институт се налази у пословној згради чији имовинско-правни статус од 2002 до краја 2012. године није био дефинисан. Републичка дирекција за имовину Републике Србије је након дугогодишњег инсистирања и на иницијативу Института и тада надлежног Министарства финансија и привреде, дана 24. августа 2012. године покренула поступак уписа права власништва Републике Србије над овим објектом, па је на дан 22.07.2013. године, након десет година, извршена укњижба права власништва Републике Србије. Истовремено, Институт је поднео захтев за укњижбу права коришћења на основу јавне исправе, сагласно закону о јавној својини и Закону

о државном премеру и катастру, међутим Републички геодетски завод је донео закључак којим захтев одбацује, имајући у виду да није донет акт Владе којим се објекат преноси на коришћење Институту. У наредном периоду неопходно је у сарадњи са надлежним Министарством привреде, покренути иницијативу код Републичке дирекције за имовину Републике Србије, која је надлежна за подношење предлога Влади за доношење закључка за доделу права трајног коришћења над овим објектом у корист Института. Спровођење ове активности, неопходно је како би се омогућило несметано располагање, одржавање објекта и вођење законом прописаних и других евиденција, јер нерешен статус проузрокује Институту бројне проблеме.

5. Током 2013. године, након доношења Закона о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2013. годину („Службени гласник РС”, бр. 59/2013 од 05. 07. 2013. године) Институт је 05.07.2013. године донео Програм о изменама и допунама Програма рада Института за 2013. годину који садржи и финансијски план, ради усклађивања са овим законом. Дана 27.07.2013. године Програм је достављен надлежном министарству, ради прибављања сагласности оснивача. Међутим, поступак прибављања сагласности је обновљен због доношења Закона о изменама и допунама закона о министарствима и промене предлагача (надлежности Министарства финансија и привреде у вези послова стандардизације преузело је Министарство привреде) и доношења Решења о употреби средстава текуће буџетске резерве („Службени гласник РС”, бр. 78/2013), којим је прописано финансирање Института до краја пословне године. Стицајем наведених околности, Влада је дала сагласност на овај програм тек 28.11.2013. године, а велики период времена у коме је Институт пословао без сагласности на програм рада проузроковао је отежано функционисање, немогућност спровођења појединих активности, као и проблеме у реализацији већ одобрене донације Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) за коју је било неопходно наћи ново, алтернативно решење.
6. Имајући у виду дуготрајну процедуру прибављања сагласности на Програм о изменама и допунама програма рада, Институту у другој половини године није био дозвољен трансфер средстава из буџета Републике Србије за друге намене, изузев за зараде запослених. Међутим и након прибављања сагласности на програм рада, трансфер средстава за чланарине међународним организацијама за стандардизацију био је обустављен без образложења, а Институт изложен бројним непријатностима и опоменама ISO-а, уз претњу да ће Република Србија након 50 година пуноправног чланства бити суспендована у овој организацији. Институт је успео да одложи суспензију, уз уверавања да ће чланарина бити плаћена са закашњењем. Почетком децембра примљено је обавештење из Управе за трезор да су средства трајно обустављена, па је Институт био принуђен да упути молбе министру и државном секретару у Министарству привреде, министру финансија и директору Управе за трезор за превазилажење овог проблема како не би дошло до суспензије чланства. Плаћање је одобрено, па је други део чланарине плаћен крајем децембра, непосредно пре затварања рачуна извршења буџета у Управи за трезор.

4 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, упркос објективном повећању трошкова и обима послова, захваљујући ангажовању органа, највишег руководства и запослених у Институту, уредно и успешно спроводио све своје законом утврђене надлежности, у потпуности реализовао и пребацио годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, у највећој мери реализовао све редовне као и ванредне активности предвиђене годишњим програмом рада, успео да превазиђе проблеме у функционисању и финансијске тешкоће, унапреди просторне и друге капацитете Института, као и да уредно сервисира све своје обавезе. Реализација предложених мера може допринети да се готово сви идентификовани проблеми у раду реше или у великој мери ублаже, и на тај начин створе потребни услови за успешну реализацију програма рада Института за 2014. годину.